

Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2020 z uwzględnieniem wykorzystania środków UE

(stan na 01.12.2021 r.)

Opracowanie przygotowane przez:

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Pl. Teatralny 2, 87-100 Toruń

Departament Funduszy Europejskich
Wydział Analiz i Ewaluacji
Biuro Analiz Funduszy Europejskich

Toruń, marzec 2022

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Wychowanie przedszkolne w programach operacyjnych perspektywy 2014-2020.....	4
2.1. RPO WK-P w latach 2014-2020	4
2.2. POIR na lata 2014-2020	21
3. Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim	22
3.1. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat.....	22
3.2. Dzieci w wieku 3-5 objęte wychowaniem przedszkolnym	26
3.3. Liczba dzieci w wieku 3-6.....	32
3.4. Dzieci w wieku 3-6 objęte wychowaniem przedszkolnym	36
3.5. Liczba przedszkoli i placówek wychowania przedszkolnego	41
3.6. Miejsca w obiektach wychowania przedszkolnego	45
4. Prognoza zmiany liczby dzieci w wieku 3-6 lat od 2014 do 2050 roku	48
5. Podsumowanie i wnioski.....	49
6. Aneksy	51

Dane zawarte w niniejszej analizie pochodzą z:

Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 – stan na 30.11.2021 r.

Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych) - stan na 28.12.2021 r

1 EURO=4,6962 PLN (kurs z dn. 29.11.2021 r.)

1. Wstęp

Wychowanie przedszkolne w roku 2020 w województwie kujawsko-pomorskim jest szóstą edycją opracowania, począwszy od 2016 roku. Celem niniejszej analizy jest m.in. ukazanie aktualnej sytuacji demograficznej województwa kujawsko-pomorskiego w grupie **dzieci w wieku 3-5 lat, które mogą zostać objęte wychowaniem przedszkolnym**. Materiał zawiera **najnowsze dane za lata 2019 i 2020** znajdujące się w zasobach statystyki publicznej (Głównego Urzędu Statystycznego - Banku Danych Lokalnych). Dane dotyczą również odsetka dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym oraz placówek wychowania przedszkolnego i dzieci w nich przebywających. Ponadto w opracowaniu uwzględniono wykorzystanie środków funduszy europejskich w ramach obecnej perspektywy finansowej 2014-2020 na rzecz działań związanych z obszarem edukacji i wychowania przedszkolnego.

Analiza odnosi się do upowszechnienia edukacji przedszkolnej i **jest niezbędna do oceny wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WK-P 2014-2020), ale również dla programowania wsparcia w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 (FEKP 2021-2027)**. Zgodnie z zapisami RPO WK-P na lata 2014-2020 wsparcie w tym zakresie powinno być kierowane na obszary charakteryzujące się niskim dostępem do usług edukacji przedszkolnej, a co za tym idzie prowadzić do zmniejszania dysproporcji w jej upowszechnianiu. Działania infrastrukturalne (finansowane z EFRR) mają charakter pomocniczy i są realizowane w powiązaniu z działaniami podnoszącymi jakość wychowania przedszkolnego (finansowanymi z EFS). Ze względu na ograniczone środki finansowe, inwestycje infrastrukturalne preferowane są do realizacji przede wszystkim na obszarach o słabym dostępie do edukacji przedszkolnej.

W związku z powyższym poddano analizie działania podejmowane w obszarze wychowania przedszkolnego realizowane w ramach programu regionalnego oraz krajowego w perspektywie finansowej 2014-2020, współfinansowanych z funduszy europejskich:

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020:
 - b) poddziałania dedykowane wychowaniu przedszkolnemu (bezpośrednio związane) **w ramach EFRR** - Oś 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry:
 - 6.3.1. Inwestycje w infrastrukturę przedszkolną
 - 6.4.2. Inwestycje w infrastrukturę przedszkolną w ramach ZIT
 - c) poddziałania dedykowane wychowaniu przedszkolnemu (bezpośrednio związane) **w ramach EFS** - Oś 10 Innowacyjna edukacja:
 - 10.1.1. Wychowanie przedszkolne w ramach ZIT
 - 10.2.1. Wychowanie przedszkolne
 - d) poddziałania niededykowane wychowaniu przedszkolnemu ale zawierające kryteria, które umożliwiają realizację projektów z szeroko rozumianego wychowania przedszkolnego (pośrednio związane):
 - 3.3. Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym
 - 3.5.1. Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym w ramach ZIT
 - 6.1.2. Inwestycje w infrastrukturę społeczną
 - 10.2.2. Kształcenie ogólne
2. Program Operacyjny Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020:
 - Oś 2. Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I.

W sumie przeanalizowano **194 projekty w ramach 2 programów**.

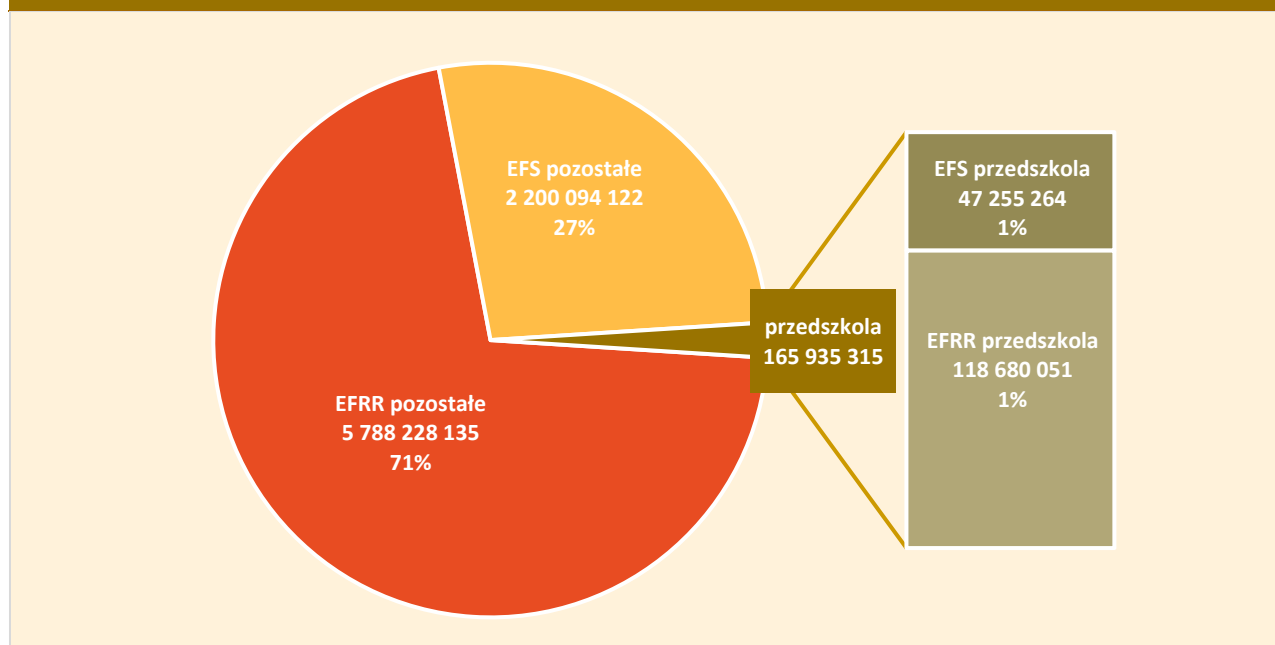
2. Wychowanie przedszkolne w programach operacyjnych perspektywy 2014-2020

2.1. RPO WK-P w latach 2014-2020

Projekty w zakresie wychowania przedszkolnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 współfinansowane są zarówno z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), jak i z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). **Środki przeznaczone na ten cel to 29 264 267 EURO¹ (ponad 137,4 mln PLN²).**

Tab. i wyk. 2.1.1. Liczba i wartość projektów w ramach RPO WK-P 2014-2020 z wyszczególnieniem umów dotyczących wychowania przedszkolnego

EFRR/EFS	Projekty związane w obszarze wychowania przedszkolnego	Liczba umów	Wkład UE (PLN)
EFRR	pozostałe	1 782	5 788 228 135
	przedszkola (bezpośrednio)	65	74 057 148
	przedszkola (pośrednio)	21	44 622 903
EFRR Suma		1 868	5 906 908 186
EFS	pozostałe	1 206	2 200 094 122
	przedszkola (bezpośrednio)	107	47 255 264
EFS Suma		1 313	2 247 349 386
Suma końcowa		3 181	8 154 257 572
Przedszkola łącznie		193	165 935 315

Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

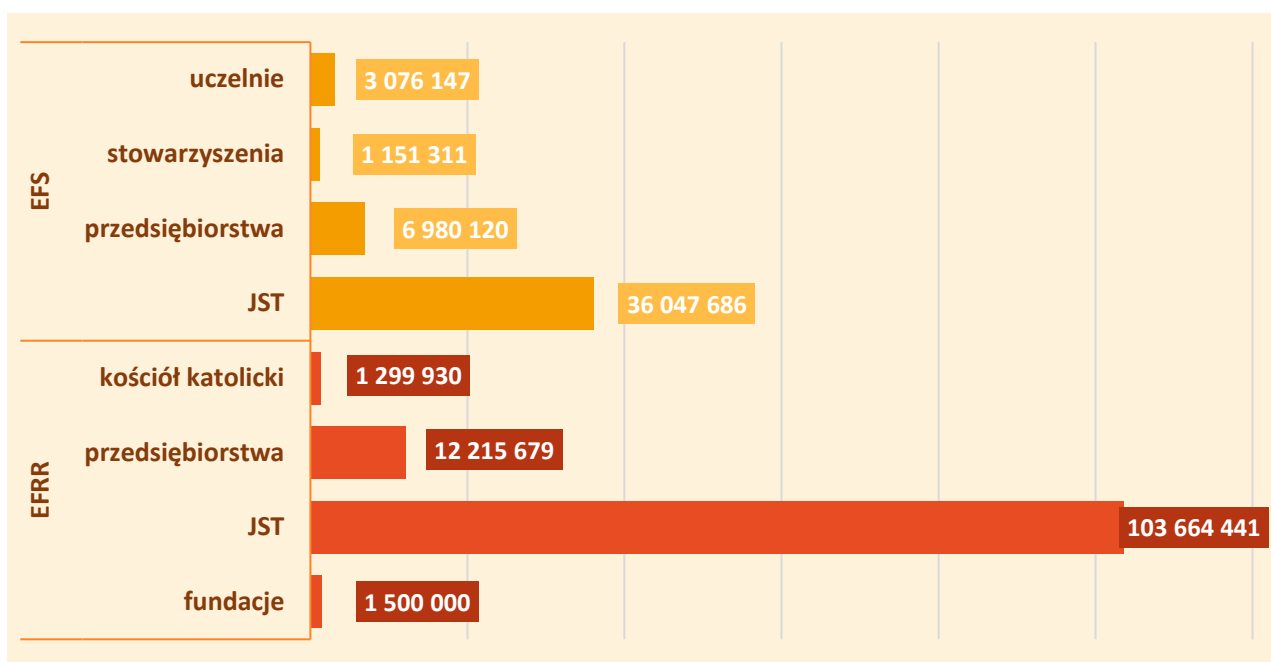
¹ wg Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Dokument przyjęty Uchwałą nr 48/1996/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 grudnia 2021 r.

² Kurs 1 EURO = 4,6962 z dnia 29.11.2021 r., wartość alokacji w poddziałaniach dedykowanych przedszkolom to 137 430 851 PLN

łącznie realizowane są 193 projekty o wartości blisko 166 mln PLN, z czego **umowy bezpośrednio dotyczące wychowania przedszkolnego** to 172 o wkładzie UE ponad 121 mln PLN: 65 z EFRR (74 mln PLN) i 107 z EFS (47 mln PLN). Ponadto **realizowanych jest 21 projektów pośrednio dotyczących szeroko rozumianych przedszkoli**, których dofinansowanie to ponad 44,6 mln PLN.

Z puli 193 umów dotyczących wychowania przedszkolnego zdecydowaną większość projektów realizują jednostki samorządu terytorialnego, aż 161 o wkładzie UE blisko 140 mln PLN: 72 umowy w ramach EFRR (103 mln PLN) i 89 z EFS (36 mln PLN). Z kolei 24 projekty są realizowane przez przedsiębiorstwa o łącznym dofinansowaniu 19 mln PLN, z czego 11 z EFRR (12,2 mln PLN) i 13 z EFS (ok. 7 mln PLN).

Wyk. 2.1.2. Wartość wkładu UE we wszystkich projektach realizowanych w obszarze wychowania przedszkolnego wg formy prawnej beneficjenta

Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

Projekty w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) bezpośrednio dedykowane wychowaniu przedszkolnemu

W ramach EFRR przeznaczono 18 731 562 EUR na inwestycje w infrastrukturę przedszkolną, co daje blisko 88 mln PLN. Wg stanu na koniec listopada 2021 roku od początku trwania programu RPO WK-P 2014-2020 podpisano łącznie 65 umów o wartości wkładu UE ponad 74 mln PLN:

- 51 umów w ramach poddziałania 6.3.1 o wkładzie UE 56,97 mln PLN, z czego 29 projektów zostało zakończonych, w których dofinansowanie wyniosło 22,55 mln PLN
- 14 umów w ramach poddziałania 6.4.2 o wkładzie UE 17 mln PLN, z czego 12 zostało zakończonych, a ich dofinansowanie wyniosło 14,8 mln PLN.

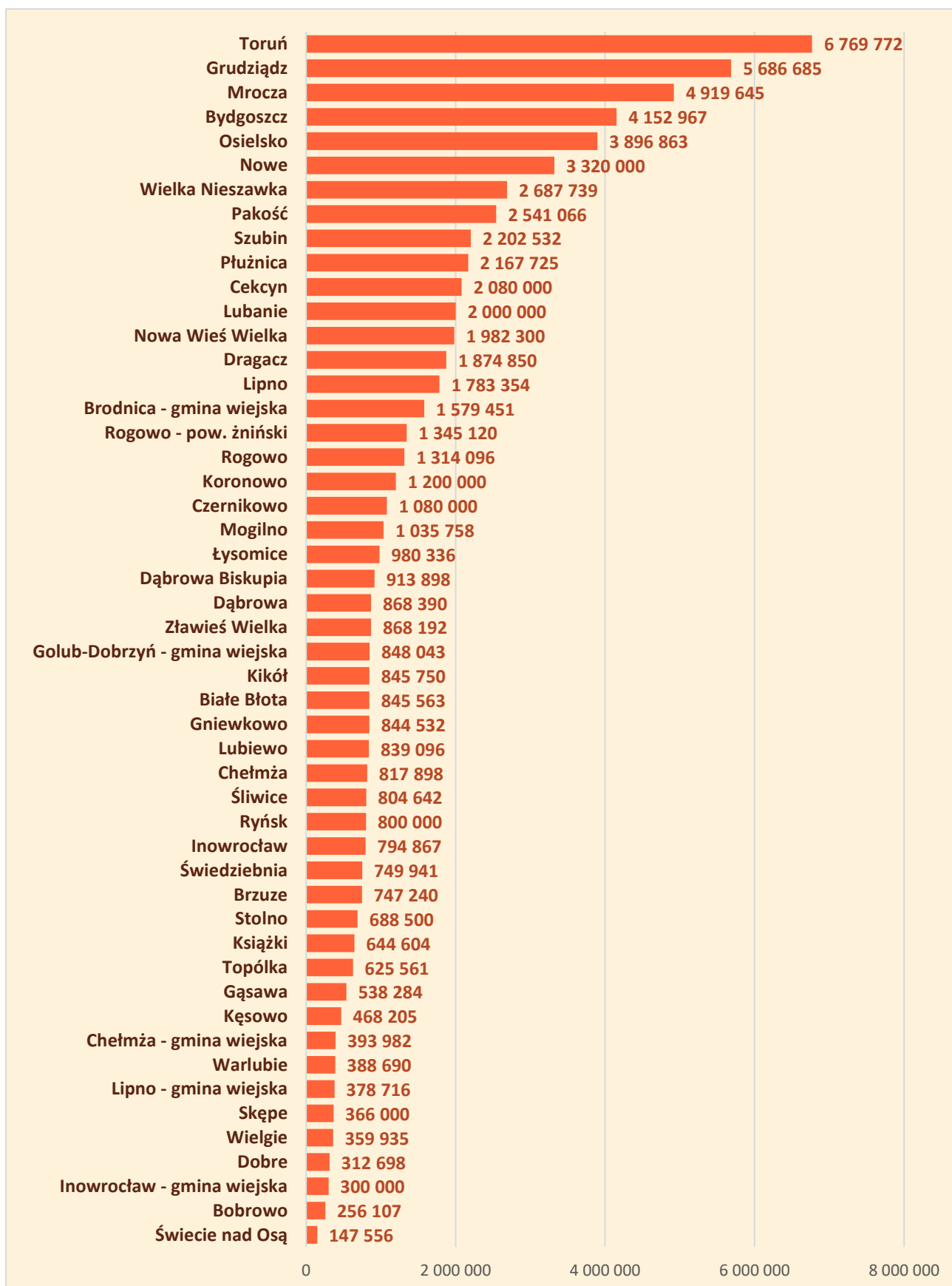
Zadania z EFRR w obszarze wychowania przedszkolnego to przede wszystkim działania infrastrukturalne związane z budową, rozbudową czy adaptacją i dostosowaniem pomieszczeń na potrzeby zwiększenia miejsc w przedszkolach. Z puli 65 umów 41 projektów o wartości wkładu UE 37,4 mln PLN jest zakończonych, a 24 z dofinansowaniem 36,6 mln PLN są umowami w trakcie realizacji. Tabela 2.1.2. pokazuje rozkład umów wg statusu w podziale na powiaty, natomiast wykres poniżej ukazuje wartość dofinansowania umów w podziale na gminy w województwie kujawsko-pomorskim.

Tab.2.1.2. Liczba i wartość umów w ramach EFRR RPO WK-P 2014-2020 bezpośrednio dotyczących wychowania przedszkolnego w powiatach z podziałem na status umowy

Miejsce realizacji - powiat	umowy trwające		umowy zakończone		Razem	
	Liczba umów	Wkład UE (PLN)	Liczba umów	Wkład UE (PLN)	Liczba umów	Wkład UE (PLN)
brodnicki	1	999 184	3	1 586 315	4	2 585 499
bydgoski			4	7 924 726	4	7 924 726
Bydgoszcz	1	4 152 967			1	4 152 967
chełmiński			1	688 500	1	688 500
golubsko-dobrzyński	2	633 995	1	214 048	3	848 043
Grudziądz	5	5 686 685			5	5 686 685
grudziądzki			1	147 556	1	147 556
inowrocławski	2	794 867	5	4 599 496	7	5 394 363
lipnowski	3	2 149 354	3	1 584 400	6	3 733 754
mogileński	1	868 390	1	1 035 758	2	1 904 148
nakielski	2	6 883 265	1	238 912	3	7 122 177
radziejowski			3	938 259	3	938 259
rypiński	2	747 240	1	1 314 096	3	2 061 336
świecki	1	3 320 000	2	2 263 540	3	5 583 540
Toruń	1	6 638 183	1	131 589	2	6 769 772
toruński	1	240 000	6	6 588 147	7	6 828 147
tucholski			4	4 191 943	4	4 191 943
wąbrzeski	1	2 167 725	2	1 444 604	3	3 612 329
włocławski			1	2 000 000	1	2 000 000
żniński	1	1 345 120	1	538 284	2	1 883 404
Suma końcowa	24	36 626 974	41	37 430 173	65	74 057 148

Źródło: opracowanie własne BAFe na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r..

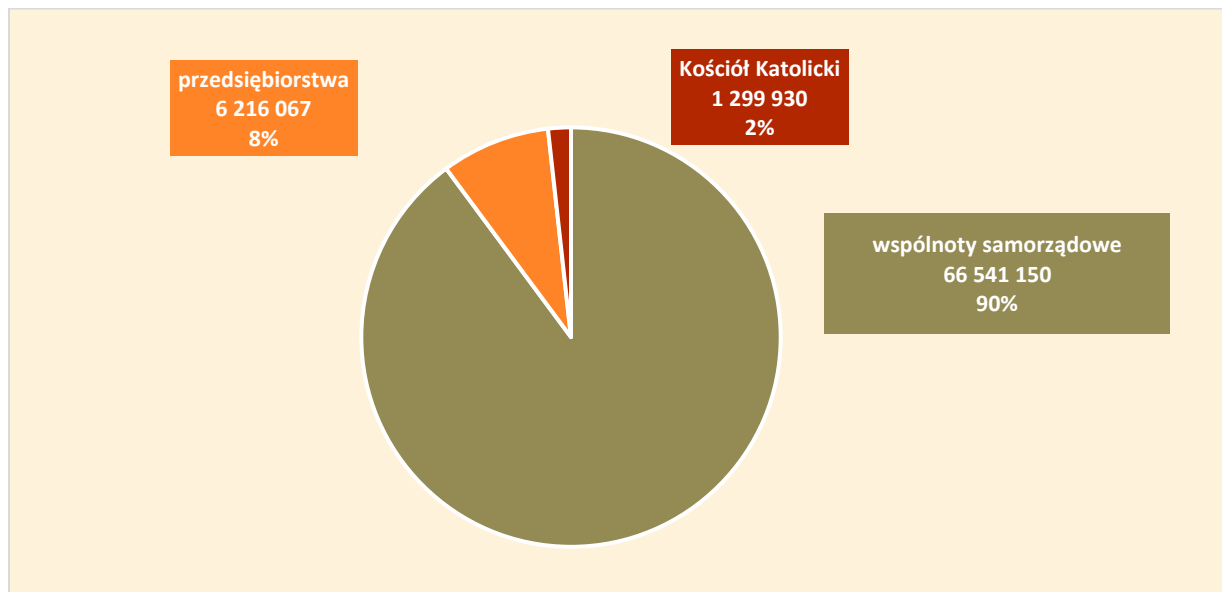
Wyk. 2.1.3. Wartość dofinansowania umów w ramach EFRR RPO WK-P 2014-2020 bezpośrednio dotyczących wychowania przedszkolnego wg gmin

Źródło: opracowanie własne BAFe na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

W ramach EFRR w obszarze wychowania przedszkolnego zdecydowana **większość beneficjentów to wspólnoty samorządowe, którzy stanowią aż 90 % wszystkich beneficjentów** realizujących umowy bezpośrednio dotyczące przedszkoli.

Wyk. 2.1.4. Udział wkładu UE w ramach EFRR RPO WK-P 2014-2020 wg formy prawnej beneficjenta

Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

Beneficjenci realizujący swoje projekty w zakresie inwestycji w obszarze wychowania przedszkolnego (poddziałania 6.3.1 i 6.4.2.) wybrali szereg wskaźników produktu i rezultatu, określających ich zakładane efekty. W tab. 2.1.3. wskaźniki zostały podzielone wg umów trwających i zakończonych. **Ujęto wskaźniki kluczowe i specyficzne dla programu Warto zwrócić uwagę na fakt, iż w umowach zakończonych poziom realizacji wszystkich wykazanych wskaźników jest przynajmniej 100%.** Z kolei w umowach trwających cztery wskaźniki mają zerową wartość realizacji. Można jedynie liczyć, że ostatecznie beneficjenci osiągną zakładane wartości wskaźników.

Tab. 2.1.3. Wartość wskaźników kluczowych i specyficznych dla programu w ramach wychowania przedszkolnego z EFRR w ramach RPO WK-P 2014-2020

status umowy	Rodzaj wskaźnika	Grupa wskaźników	Nazwa wskaźnika	j.m.	Wartość docelowa/Ogółem	Wartość osiągnięta od początku realizacji projektu (narastająco)
trwające	Produktu	Kluczowe	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	19	1
			Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne	szt.	4	1
			Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami	szt.	2	0
			Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	szt.	24	2
	Rezultatu	Kluczowe	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	osoby	1793	0
			Specyficzne dla programu	Liczba miejsc w infrastrukturze przedszkolnej	osoby	1711
		Liczba osób korzystających z objętej wsparciem infrastruktury przedszkolnej		osoby	1372	0
zakończone	Produktu	Kluczowe	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	15	15
			Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne	szt.	1	1
			Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	1
			Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	szt.	47	47
	Rezultatu	Kluczowe	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	osoby	1932	1744
			Specyficzne dla programu	Liczba miejsc w infrastrukturze przedszkolnej	osoby	3230
		Liczba osób korzystających z objętej wsparciem infrastruktury przedszkolnej		osoby	3482	3548

Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

Szczegółowe zestawienie projektów bezpośrednio dedykowanych wychowaniu przedszkolnemu realizowanych w ramach EFRR RPO WK-P 2014-2020 znajduje się na końcu opracowania w aneksie nr 1.

Projekty w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) bezpośrednio dedykowane wychowaniu przedszkolnemu

W ramach EFS przeznaczono 10 532 705 EURO na tzw. miękkie działania w obszarze wychowania przedszkolnego, co daje 49,46 mln PLN. Wg stanu na koniec listopada 2021 r. od początku trwania programu RPO WK-P 2014-2020 **podpisano łącznie 107 umów o wartości dofinansowania 47,25 mln PLN:**

- **19 umów w ramach poddziałania 10.1.1** o wkładzie UE 10 mln PLN, z czego 13 projektów zostało zakończonych, w których dofinansowanie wyniosło 6,3 mln PLN
- **88 umów w ramach poddziałania 10.2.1.** o wkładzie UE 37,2 mln PLN, z czego 45 zostało zakończonych, a ich dofinansowanie to blisko 14,7 mln PLN.

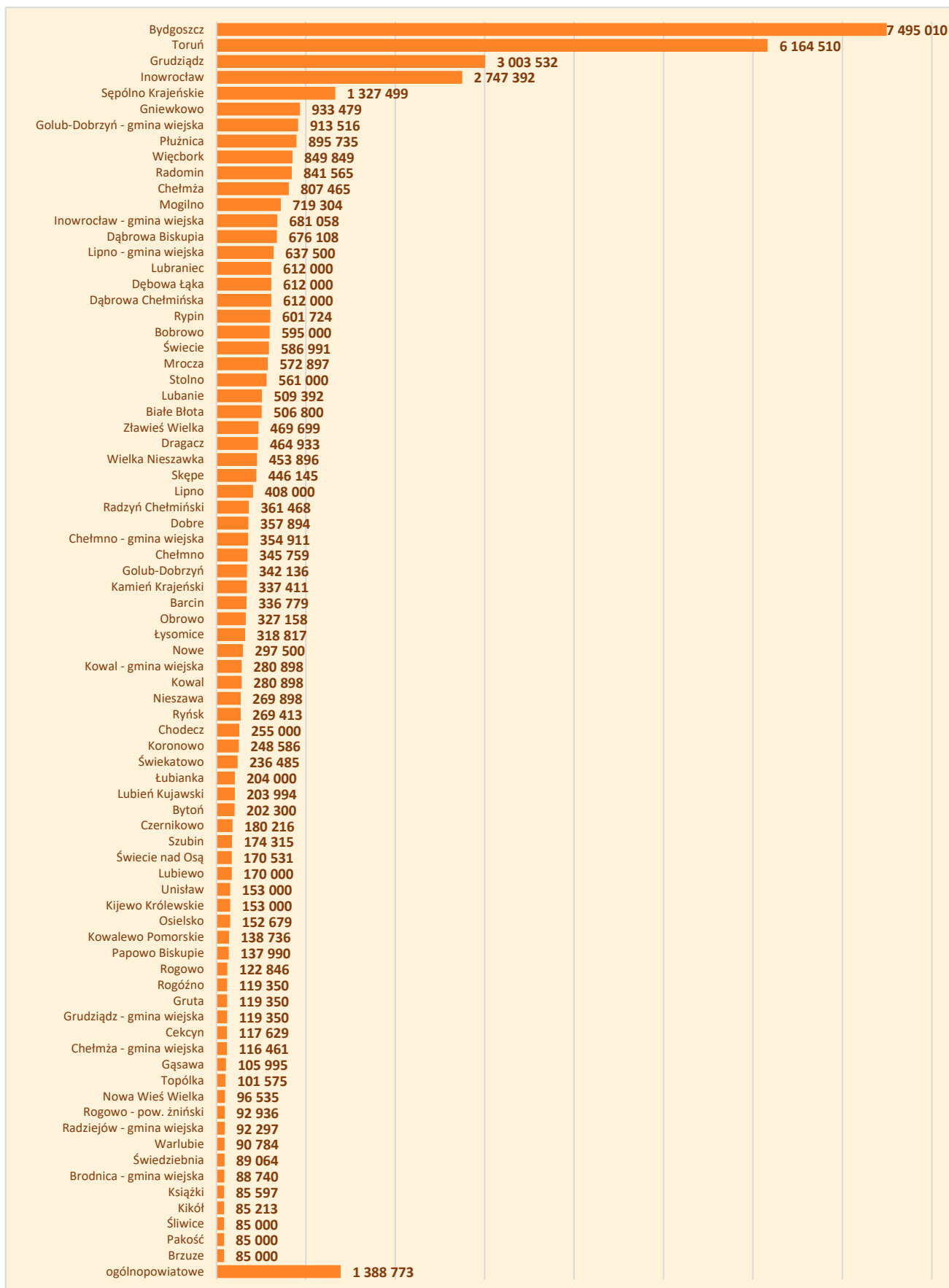
Zadania z EFS w obszarze wychowania przedszkolnego obejmowały zarówno szkolenia dla nauczycieli, czy dodatkowe zajęcia i warsztaty dla dzieci (wyrównywanie szans), jak i poszerzanie oferty przedszkoli, a także tworzenie nowych miejsc. Z puli 107 projektów **58 umów jest zakończonych o wkładzie UE na poziomie 21 mln PLN, z kolei 49 umów z dofinansowaniem ponad 26 mln PLN jest w trakcie realizacji.** Tabela 2.1.4. pokazuje rozkład umów wg statusu w podziale na powiaty, natomiast wykres poniżej ukazuje wartość dofinansowania umów w podziale na gminy w województwie kujawsko-pomorskim.

Tab.2.1.4. Liczba i wartość umów w ramach EFS RPO WK-P 2014-2020 bezpośrednio dotyczących wychowania przedszkolnego w powiatach z podziałem na status umowy

Miejsce realizacji - powiat	umowy trwające		umowy zakończone		Razem	
	Liczba umów	Wkład UE (PLN)	Liczba umów	Wkład UE (PLN)	Liczba umów	Wkład UE (PLN)
aleksandrowski			1	269 898	1	269 898
brodnicki	2	428 740	2	344 064	4	772 804
bydgoski	3	755 385	3	861 215	6	1 616 600
Bydgoszcz	1	1 617 582	5	5 877 428	6	7 495 010
chełmiński	1	345 759	4	1 359 902	5	1 705 660
golubsko-dobrzyński	3	644 022	6	1 591 930	9	2 235 952
Grudziądz	3	2 358 247	1	645 285	4	3 003 532
grudziądzki	3	890 048			3	890 048
inowrocławski	8	5 346 248	4	1 165 561	12	6 511 810
lipnowski	3	773 713	2	803 145	5	1 576 858
mogileński	1	507 055	1	212 249	2	719 304
nakielski	2	747 212			2	747 212
radziejowski	1	176 730	4	577 336	5	754 066
rypiński	1	85 000	3	724 571	4	809 571
sępoleński	3	1 804 628	2	710 130	5	2 514 758
świecki	1	358 049	6	1 318 644	7	1 676 693
Toruń	4	5 951 962	1	212 548	5	6 164 510
toruński	3	1 113 686	8	1 764 027	11	2 877 712
tucholski	2	202 629	1	170 000	3	372 629
wąbrzeski	1	895 735	3	967 010	4	1 862 745
włocławski	2	714 000	4	1 428 183	6	2 142 183
żniński	3	535 709			3	535 709
Suma końcowa	49	26 252 138	58	21 003 126	107	47 255 264

Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

Wyk.2.1.5. Wartość dofinansowania umów w ramach EFS RPO WK-P 2014-2020 bezpośrednio dotyczących wychowania przedszkolnego wg gmin

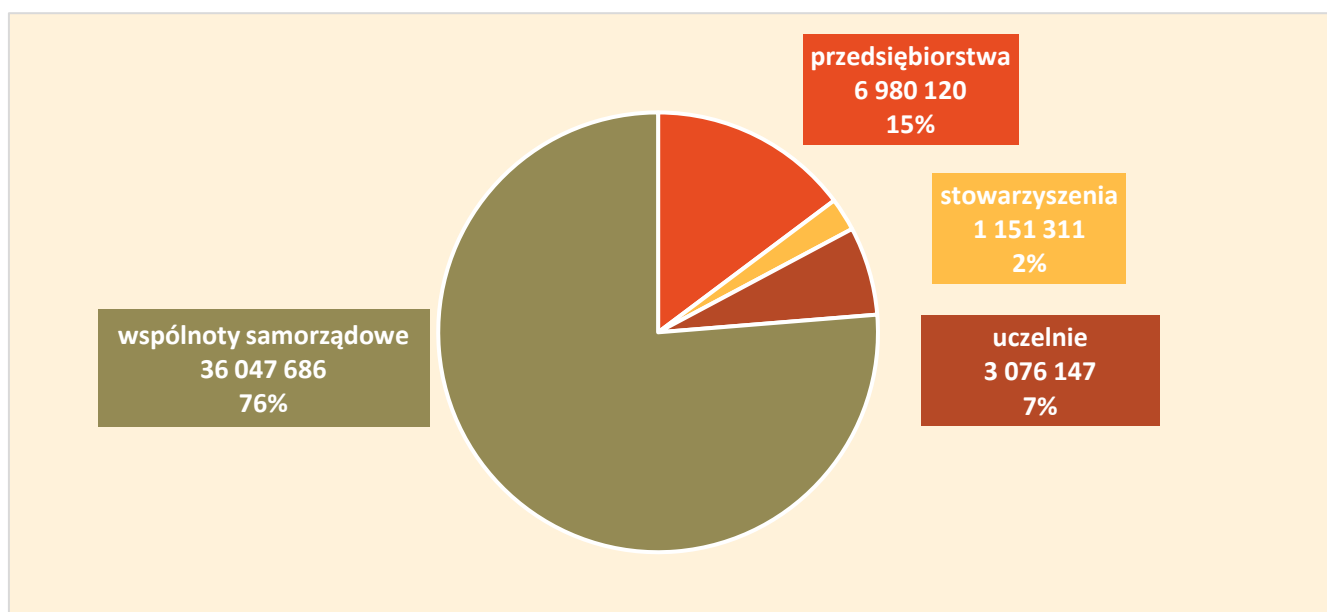

Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

Wśród projektów określonych jako ogólnopowiatowe, rozumiemy te, które w systemie raportowania w polu dot. miejsca realizacji nie mają przypisanej żadnej gminy. **W przypadku umów w ramach EFS znajdujemy dwa projekty ogólnopowiatowe**, które są realizowane są przez Policealne Studium Zawodowe Sp. z o.o. na obszarze powiatu inowrocławskiego. Celem projektów jest m.in. utworzenie nowych miejsc dla 48 dzieci, w tym 20 dla dzieci z niepełnosprawnością.

Zdecydowana **większość umów w ramach EFS realizowanych jest przez wspólnoty samorządowe**, ale również przez uczelnie i stowarzyszenia, czego nie było w ramach projektów infrastrukturalnych z EFRR. Dwa projekty o tym samym tytule „Przedszkole bez barier” realizowane są przez uczelnię – Wyższą Szkołę Gospodarki w Bydgoszczy. Jedna umowa realizowana jest w Bydgoszczy, a druga w Inowrocławiu. Projekt w Inowrocławiu dotyczy min. utworzenia filii Przedszkola Akademickiego Uniwersytet Dziecięcy dla 70 dzieci, w tym 15 miejsc dla dzieci z niepełnosprawnością (wartość dofinansowania to ponad 2 mln PLN)

Wyk. 2.1.6. Udział wkładu UE w ramach EFS RPO WK-P 2014-2020 wg formy prawnej beneficjenta

Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

Poniższa tabela przedstawia wskaźniki kluczowe osiągnięte od początku realizacji programu i projektów przedszkolnych. Kujawsko-pomorskie, podobnie jak pozostałe województwa, jest zobligowane do realizacji założonych celów polityki spójności poprzez wskaźniki kluczowe i specyficzne dla programu (produktu i rezultatu). Warto jednak podkreślić, że w obszarze wychowania przedszkolnego **w ramach EFS nie występują wskaźniki specyficzne dla programu**. Z kolei realizacja wskaźników kluczowych w tym obszarze w poddziałaniach 10.1.1 i 10.2.1. (EFS) w projektach zakończonych przekracza 100% (Tab. 2.1.5.). **Może to świadczyć o dużej potrzebie różnego rodzaju wsparcia zarówno dzieci z niepełnosprawnościami, jak i ich rodziców. Ponadto poziom osiągniętych wskaźników obrazuje zaangażowanie kadry przedszkolnej w podnoszenie własnych kwalifikacji.**

Szczegółowe zestawienie projektów bezpośrednio dedykowanych wychowaniu przedszkolnemu realizowanych w ramach EFS RPO WK-P 2014-2020 znajduje się na końcu opracowania w aneksie nr 2.

Tab. 2.1.5. Wartość wskaźników w ramach wychowania przedszkolnego z EFS RPO WK-P 2014-2020

Status umowy	Rodzaj wskaźnika	Grupa wskaźników	Nazwa wskaźnika	j.m.	Wartość docelowa/Ogółem	Wartość osiągnięta od początku realizacji projektu (narastająco)
trwające	Produktu	Kluczowe	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	3484	2802
			Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	1780	1131
			Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	328	181
			Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	10	4
			Liczba osób objętych szkoleniami / doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych	osoby	40	0
			Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne	szt.	21	8
	Rezultatu	Kluczowe	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	306	50
zakończone	Produktu	Kluczowe	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	3080	3541
			Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	2562	2594
			Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	237	274
			Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	2	2
			Liczba osób objętych szkoleniami / doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych]	osoby	10	18
			Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19	szt.	1	1
			Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne	szt.	6	7
	Rezultatu	Kluczowe	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19	PLN	6334,5	6334,5
		Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	237	274	

Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

Należy zwrócić uwagę, że **w ramach EFS występuje aż 41 wskaźników specyficznych dla projektu, których realizacja osiąga wysoki poziom i w znaczącym stopniu przyczyniają się do podniesienia szeroko rozumianej edukacji przedszkolnej.** Warto wymienić tu m.in. takie wskaźniki jak:

- Liczba dzieci korzystająca z nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego: 2400 osób w tym 22 miejsca dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami,
- Liczba nauczycieli uczestniczących w studiach podyplomowych /kursach/szkoleniach/warsztatach – 56 osób,
- Liczba rodziców objętych wsparciem w programie postaci spotkań indywidualnych i grupowych – 63 osoby w tym 11 rodziców dzieci z niepełnosprawnością..

Projekty w ramach działań RPO WK-P 2014-2020 niededykowane wychowaniu przedszkolnemu, ale realizujące zadania w tym obszarze

Projekty odnoszące się do wychowania przedszkolnego w ramach RPO WK-P 2014-2020 znajdują się również w poddziałaniach niededykowanych temu obszarowi. **Od początku realizacji programu do 30 listopada 2021 r. realizowanych jest łącznie 21 umów w ramach EFRR o wkładzie UE 44,6 mln PLN**, z czego 10 jest zakończonych na kwotę dofinansowania ponad 26,6 mln PLN.

Tab.2.1.6. Liczba i wartość projektów w ramach EFRR RPO WK-P 2014-2020 niededykowanych wychowaniu przedszkolnemu wg poddziałań.

Poddziałanie	umowy trwające		umowy zakończone		Razem	
	Liczba umów	Wkład UE (PLN)	Liczba umów	Wkład UE (PLN)	Liczba umów	Wkład UE (PLN)
3.3. Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym			6	3 253 962	6	3 253 962
3.5.1. Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym w ramach ZIT	9	10 472 022	4	23 397 308	13	33 869 330
6.1.2. Inwestycje w infrastrukturę społeczną	2	7 499 612			2	7 499 612
Suma końcowa	11	17 971 634	10	26 651 269	21	44 622 903

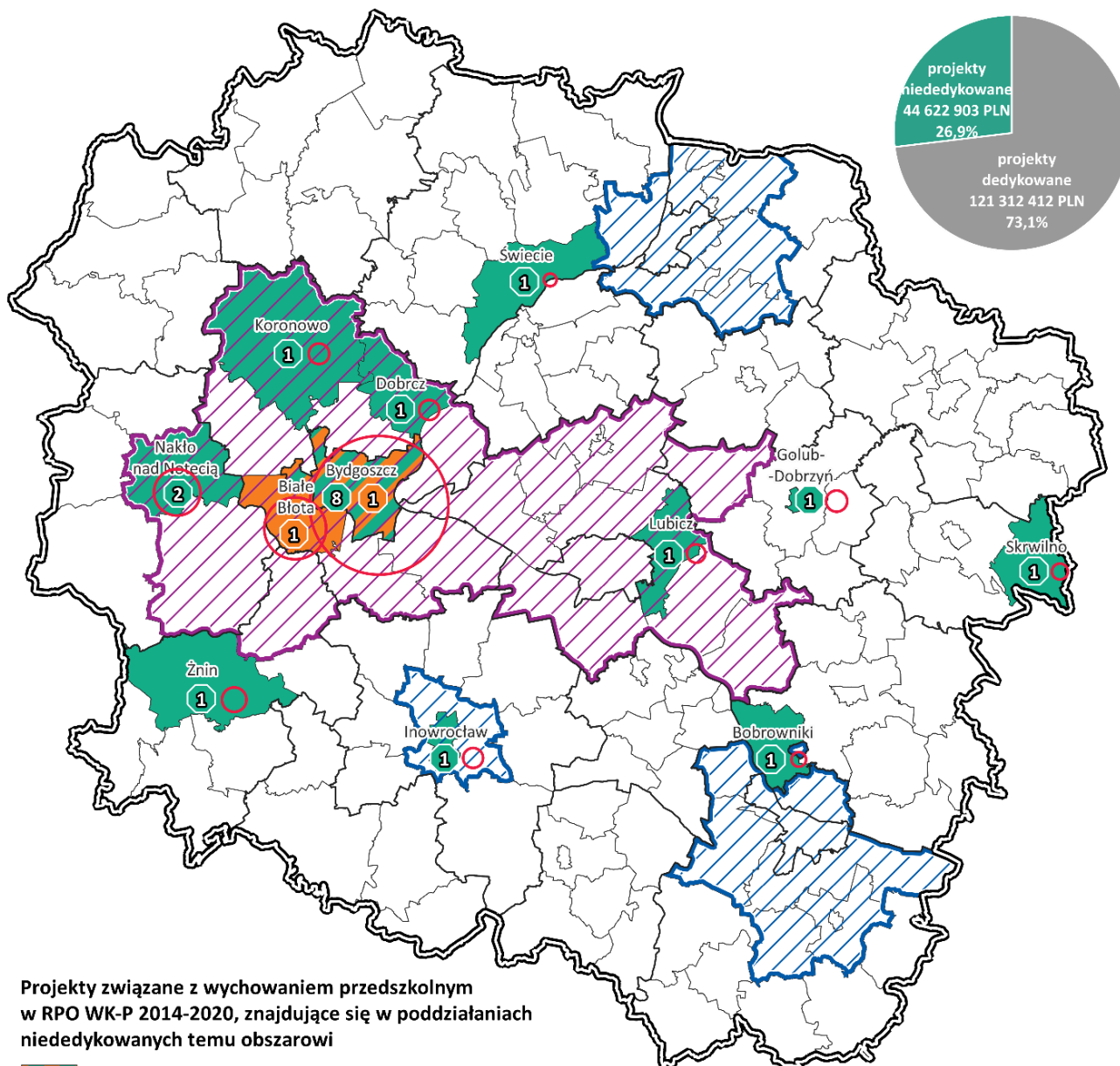
Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

Projekty niededykowane wychowaniu przedszkolnemu, ale pośrednio z nim związane i realizujące zadania w tym obszarze **to umowy dotyczące głównie termomodernizacji, przebudowy, budowy czy remontu placówek oświatowych, w których funkcjonują również przedszkola**. Wśród nich wyróżnić możemy:

- 17 projektów dotyczących termomodernizacji i poprawy efektywności energetycznej budynków już istniejących placówek oświatowych, w tym również przedszkolnych;
- 4 umowy związane z budową, rozbudową, czy remontem budynków przedszkolnych w: Dobrczu, Białych Błotach, Bydgoszczy i w Świeciu.

Umowy te realizowane są **na terenie 12 gmin, położonych głównie w bydgoskiej części obszaru Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na lata 2014-2020** – jest to łącznie aż 5 gmin: Bydgoszcz, Białe Błota, Koronowo, Dobrcz, Nakło nad Notecią (mapa 2.1.1 i wykres 2.1.7.). W Bydgoszczy wdrażane są umowy zarówno z 3 i 6 osi RPO WK-P 2014-2020, w gminie Białe Błota, jako jedynej, realizowany jest tylko projekt z osi 6, z kolei w pozostałych 10 gminach ma miejsce wykonywanie umów tylko z osi 3. Maksymalna kwota wsparcia UE przypada na **miasto Bydgoszcz – ponad 30 mln PLN dofinansowania, co dystansuje wyraźnie największe miasto regionu od pozostałych jednostek**.

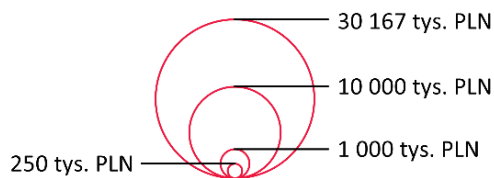
Mapa 2.1.1. Projekty niededykowane wychowaniu przedszkolnemu, ale realizujące zadania z tego obszaru w ramach RPO WK-P 2014-2020 wg miejsca realizacji

Projekty związane z wychowaniem przedszkolnym w RPO WK-P 2014-2020, znajdujące się w poddziałaniach niededykowanych temu obszarowi

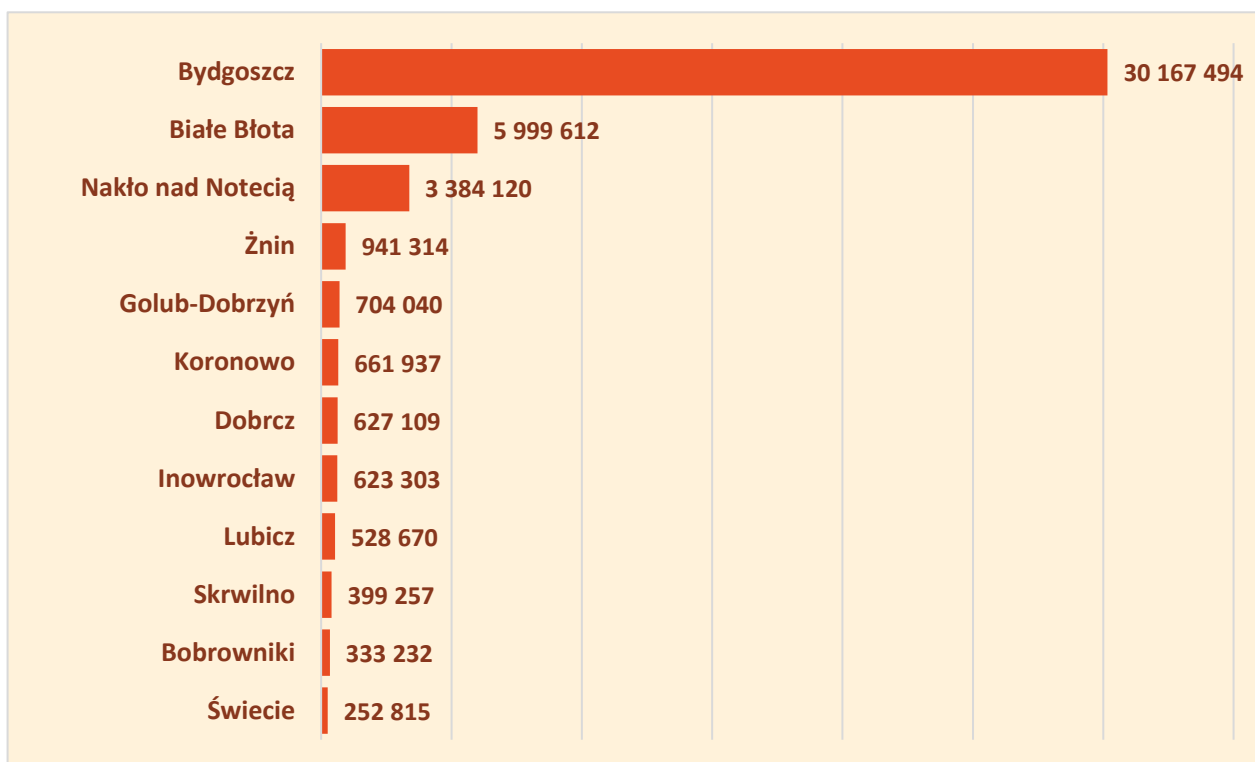
- projekty realizowane w osi 3 i 6 [1]
- projekty realizowane tylko w osi 3 [10]
- projekty realizowane tylko w osi 6 [1]
- liczba realizowanych projektów w osi 3
- liczba realizowanych projektów w osi 6
- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne 2014-2020
- Obszary Strategicznej Interwencji 2014-2020

Wkład UE [PLN] w projektach związanych z wychowaniem przedszkolnym w RPO WK-P 2014-2020, znajdujące się w poddziałaniach niededykowanych temu obszarowi

stan RPO WK-P 2014-2020 na 01.12.2021 r.

Wyk.2.1.7. Wartość dofinansowania umów w ramach EFRR RPO WK-P 2014-2020 niededykowanych wychowaniu przedszkolnego wg gmin

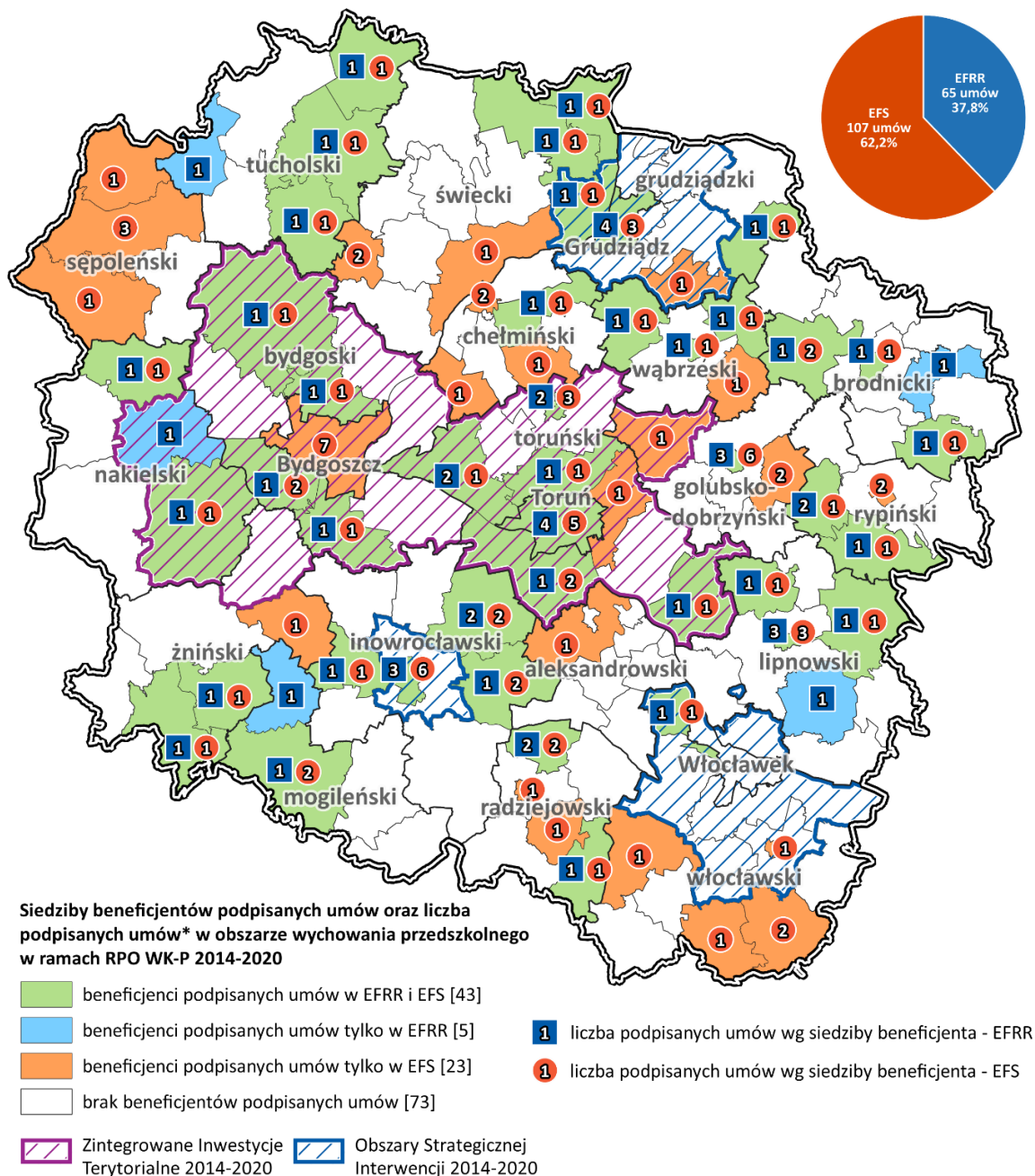
Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

Szczegółowe zestawienie projektów niededykowanych wychowaniu przedszkolnemu ale realizujących zadania dotyczące wychowania przedszkolnego w ramach RPO WK-P 2014-2020 znajduje się na końcu opracowania w aneksie nr 3.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę realizację wszystkich projektów dedykowanych wychowaniu przedszkolnemu, zarówno z EFRR jak i z EFS, to z puli 172 umów o wkładzie UE blisko 121 mln PLN, 99 umów jest zakończonych, na kwotę dofinansowania 58,4 mln PLN.

Mapa 2.1.2. Liczba podpisanych umów wg siedziby beneficjenta w poddziałaniach dedykowanych wychowaniu przedszkolnemu w RPO WK-P 2014-2020

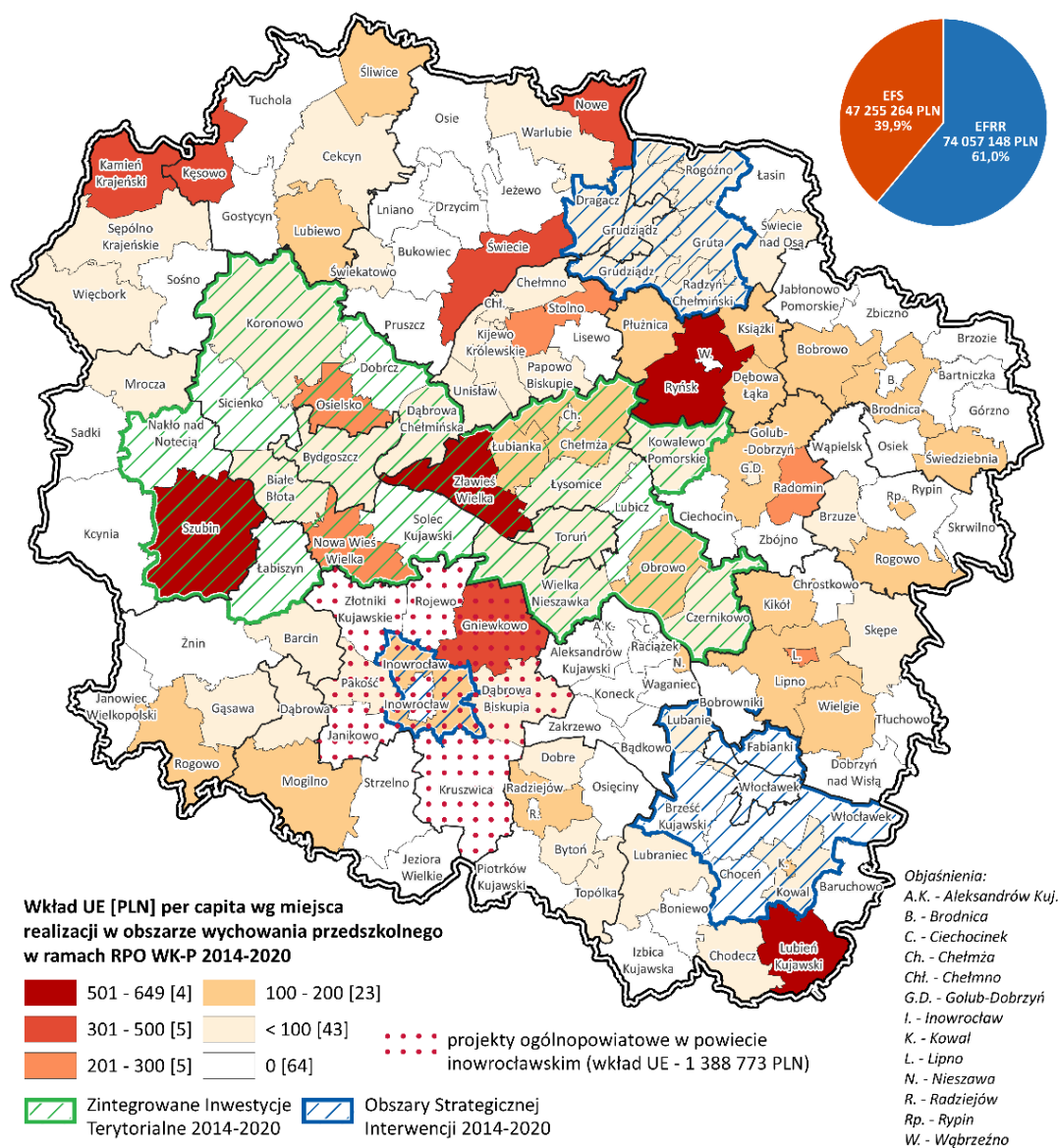

stan RPO WK-P 2014-2020 na 01.12.2021 r.

*łącznie w ramach wychowania przedszkolnego podpisano 171 umów (ze 172) z beneficjentami z województwa kujawsko-pomorskiego w RPO w RPO WK-P 2014-2020

łącznie w obszarze wychowania przedszkolnego w poddziałaniach dedykowanych temu obszarowi podpisano 65 umów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz 107 umów z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). **Beneficjenci** podpisanych umów **pochodzą w zdecydowanej większości z województwa kujawsko-pomorskiego (171 ze 172 umów)**. Siedziby beneficjentów zlokalizowane są w 71 gminach regionu, z największą liczą podpisanych umów w miastach Toruń (9), Inowrocław (9), Bydgoszcz (7) i Grudziądz (7). Zauważalny jest **brak beneficjentów realizujących projekty z wychowania przedszkolnego z miasta Włocławka** – trzeciej najludniejszej gminy kujawsko-pomorskiego. łącznie projekty zarówno z EFRR i EFS realizowane są przez beneficjentów z 43 gmin regionu, z EFRR tylko z 5 gmin, natomiast z EFS już z 23 gmin województwa kujawsko-pomorskiego.

Mapa 2.1.3. Dofinansowanie UE [PLN] na 1 mieszkańca w poddziałaniach dedykowanych wychowaniu przedszkolnemu w RPO WK-P 2014-2020

Projekty z zakresu wychowania przedszkolnego w RPO WK-P 2014-2020 realizowane są na terenie 80 gmin, położonych głównie w centralnej części województwa. Projekty z wychowania przedszkolnego można znaleźć w trzech z pięciu największych miast regionu (tj. Bydgoszcz, Toruń i Grudziądz). Jak już wspomniano w powiecie inowrocławskim realizowane są tzw. projekty ogólnopowiatowe, bez wskazywania miejsca realizacji na poziomie gmin, obejmujące swoim działaniem cały powiat. **Największy wkład UE w**

przeliczeniu na mieszkańca odnotowano w gminach Szubin, Żławieś Wielka, Ryńsk i Lubień Kujawski, wysoki przekraczający pułap 300 PLN per capita wsparcia UE zaznacza się także w gminach Gniewkowo, Kęsowo, Nowe, Świecie oraz Kamień Krajeński. Najniższy poziom dofinansowania (poniżej 100 PLN per capita) wystąpił natomiast w 43 gminach regionu, położonych szczególnie w północnej części województwa.

W tab. 2.1.7. przedstawiono liczbę i wartość umów wg statusu (trwające / zakończone) wg miejsca realizacji (powiat). **Jedynie w mieście Włocławku nie jest realizowany żaden projekt dotyczący wychowania przedszkolnego. Najwięcej umów realizuje powiat inowrocławski: 19 projektów o wartości dofinansowania blisko 12 mln PLN oraz toruński: 18 umów o wartości wkładu UE 9,2 mln PLN.** Powiat toruński ma również najwięcej umów zakończonych, aż 11 (7,3 mln PLN) na 18 realizowanych. Z kolei miasto Bydgoszcz ma tylko 7 projektów ale o wysokim wkładzie UE (11,6 mln PLN) porównywalnym z powiatem inowrocławskim, który realizuje zdecydowanie więcej projektów (19).

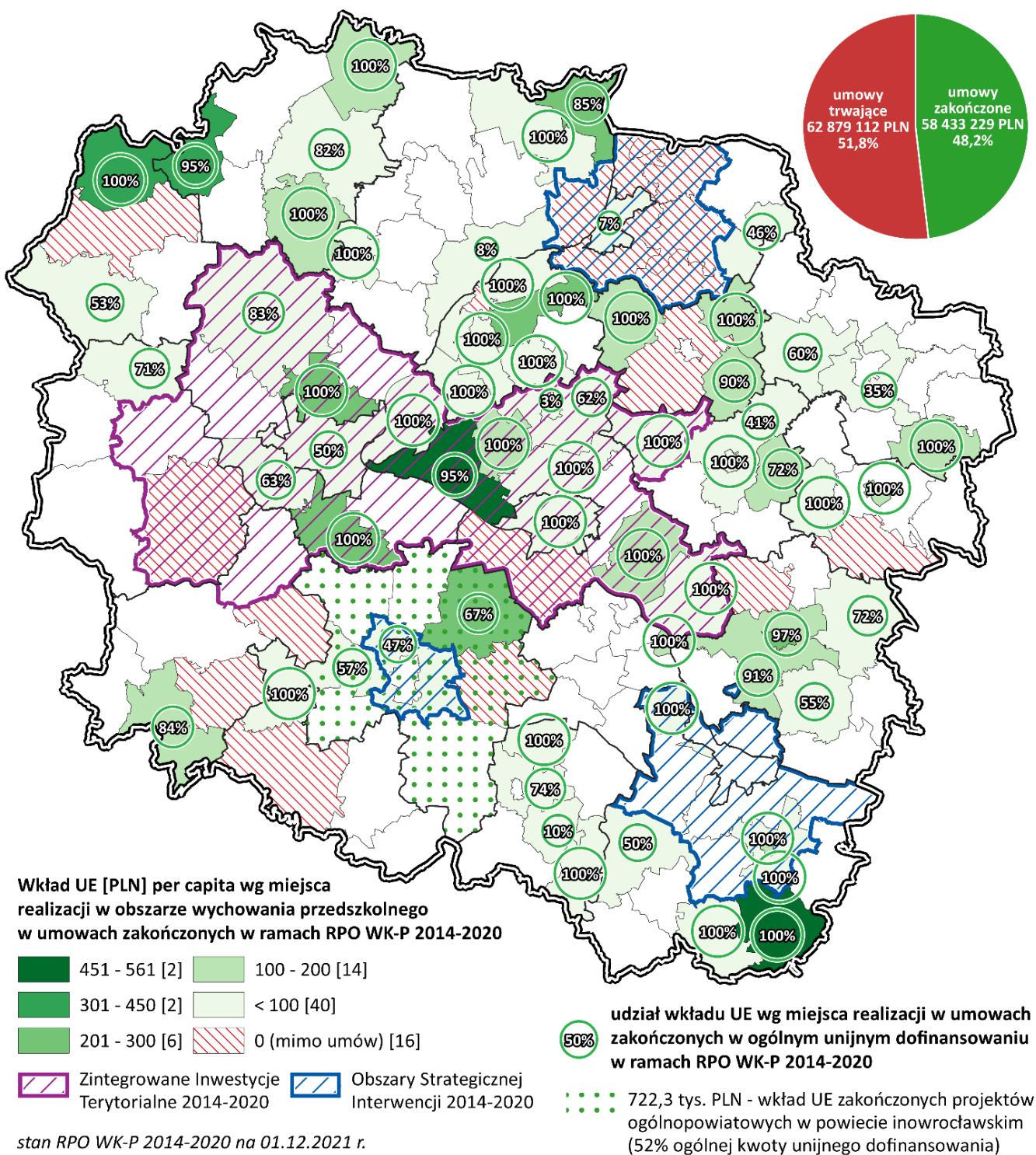
Tab. 2.1.7. Liczba i wartość projektów z RPO WK-P 2014-2020 (EFRR+EFS) w umowach trwających i zakończonych wg miejsca realizacji

Lp.	Miejsce realizacji - powiat	umowy trwające		umowy zakończone		Razem	
		Liczba umów	Wkład UE (PLN)	Liczba umów	Wkład UE (PLN)	Liczba umów	Wkład UE (PLN)
1.	aleksandrowski			1	269 898	1	269 898
2.	brodnicki	3	1 427 924	5	1 930 379	8	3 358 304
3.	bydgoski	3	755 385	7	8 785 941	10	9 541 326
4.	Bydgoszcz	2	5 770 549	5	5 877 428	7	11 647 976
5.	chełmiński	1	345 759	5	2 048 402	6	2 394 160
6.	golubsko-dobrzyński	5	1 278 017	7	1 805 978	12	3 083 995
7.	Grudziądz	8	8 044 932	1	645 285	9	8 690 217
8.	grudziądzki	3	890 048	1	147 556	4	1 037 604
9.	inowrocławski	10	6 141 115	9	5 765 057	19	11 906 172
10.	lipnowski	6	2 923 066	5	2 387 546	11	5 310 612
11.	mogileński	2	1 375 445	2	1 248 007	4	2 623 452
12.	nakielski	4	7 630 476	1	238 912	5	7 869 389
13.	radziejowski	1	176 730	7	1 515 595	8	1 692 325
14.	rypiński	3	832 240	4	2 038 667	7	2 870 907
15.	sępoleński	3	1 804 628	2	710 130	5	2 514 758
16.	świecki	2	3 678 049	8	3 582 184	10	7 260 233
17.	Toruń	5	12 590 146	2	344 137	7	12 934 282
18.	toruński	4	1 353 686	14	8 352 174	18	9 705 860
19.	tucholski	2	202 629	5	4 361 943	7	4 564 572
20.	wąbrzeski	2	3 063 460	5	2 411 614	7	5 475 075
21.	włocławski	2	714 000	5	3 428 183	7	4 142 183
22.	żniński	4	1 880 829	1	538 284	5	2 419 113
Suma końcowa		73	62 879 112	99	58 433 299	172	121 312 412

Źródło: opracowanie własne BAFE na podstawie danych generowanych przez BOSI z SL 2014 – stan na 01.12.2021 r.

W przypadku umów z zakończonym finansowaniem w RPO WK-P 2014-2020 w obszarze wychowania przedszkolnego, najwyższy wkład UE per capita zaznaczył się w gminach Zławieś Wielka, Lubień Kujawski, Sępólno Krajeńskie oraz Kęsowo (> 300 PLN na mieszkańca). **W 16 gminach nie odnotowano do tej pory umów zakończonych, mimo realizacji w nich projektów z wychowania przedszkolnego.** Udział wkładu UE umów zakończonych w ogólnej kwocie podpisanych umów w obszarze wychowania przedszkolnego waha się od 3% (miasto Chełmża) do 100% w kilkunastu gminach kujawsko-pomorskiego.

Mapa 2.1.4. Umowy zakończone dedykowane wychowaniu przedszkolnemu w ramach RPO WK-P 2014-2020 wg miejsca realizacji

2.2. POIR na lata 2014-2020

W ramach programów krajowych na terenie kujawsko-pomorskiego realizowany jest jeden projekt, z Programu Operacyjnego Innowacyjny Rozwój na lata 2014-2020, w obszarze wychowania przedszkolnego: **Opracowanie usługi blended learningowej podnoszącej podstawowe umiejętności z matematyki wśród uczniów edukacji przedszkolnej oraz wczesnoszkolnej**. Projekt firmy AGAWA Agata Wachowiak zrealizowany został w Bydgoszczy, na kwotę dofinansowania UE 193 500 PLN³.

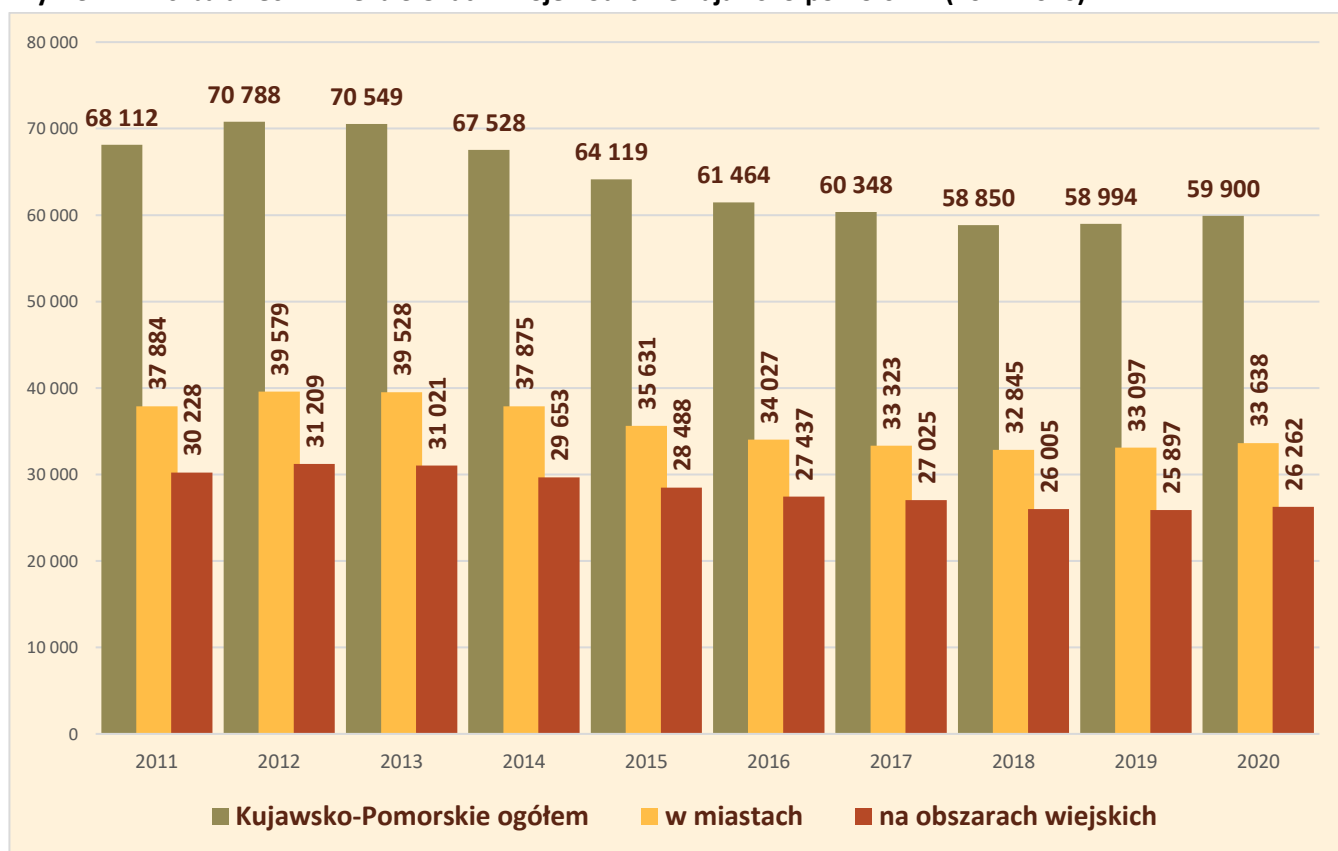
³ Dane na podstawie <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/> stan na 01.12.2021 r.

3. Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim

3.1. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat

W okresie ostatnich 10 lat (2011-2020) **liczba dzieci w wieku 3-5 lat w województwie kujawsko-pomorskim zmniejszyła się o -12,1% (-8 212 os.)**, w kraju w analogicznym okresie o -4,5%. Liczba ta, wahała się między 59 a 71 tys. dzieci. Od lokalnego maksimum w 2012 roku, do którego następował wzrost liczby dzieci w tym wieku, osiągając wartość zbliżoną do 71 tys. osób (70 788), notowano systematyczny spadek, osiągający w 2018 roku lokalne minimum - wartość niższą od wartości z roku 2012 o 16,9%, tj. -11 938 os. (Wyk. 3.1.1.). **W miastach zmniejszyła się o -11,2% (-4 246 os.)**, a **na obszarach wiejskich o -13,1% (-3 966 os.)**. W analogicznym okresie liczba dzieci w wieku 3-6 lat spadła o -9,8% (-8 702 os.), a liczba dzieci w wieku 3-5 lat w 2020 r. stanowiła 75,1% dzieci w grupie wiekowej od 3 do 6 lat. W ostatnich dwóch analizowanych latach (2019 i 2020) liczba dzieci w wieku 3-5 lat nieznacznie wzrosła, o 1,8% do 2020 r. (144 os. w 2019 r. i 1 050 w 2020 r.).

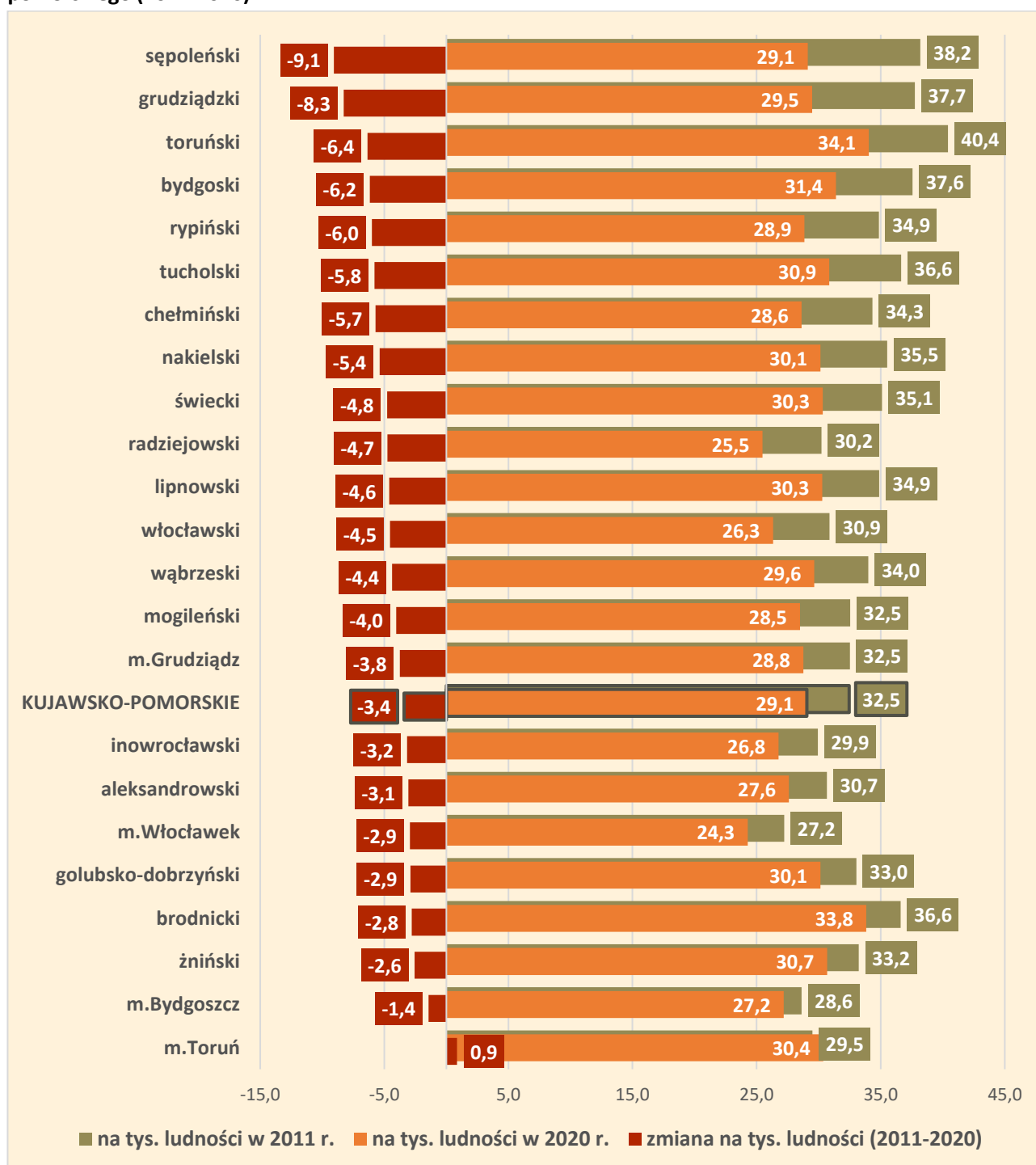
Wyk. 3.1.1. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w województwie kujawsko-pomorskim (2011-2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) – stan na 28.12.2021 r.

Największa zmiana, w większości przypadków ujemna (wyjątek M. Toruń), liczby dzieci na 1 tys. mieszkańców w powiatach województwa w ostatnim analizowanym dziesięcioleciu, dotyczyła sępoleńskiego (spadek z 38,2 do 29,1 osób) i grudziądzkiego (spadek z 37,7 do 29,5 osób), w których przekraczała 8 osób na 1 tysiąc mieszkańców powiatu. **Jedynie w Toruniu, w analizowanym okresie zanotowano wzrost liczby dzieci w wieku 3-5 lat na tysiąc ludności, z 29,5 do 30,4 osób.** W województwie, liczba osób w tym wieku zmniejszyła się o 3,4 osoby na 1 tys. mieszkańców, w kraju zmniejszyła się o 1,2 osoby na 1 tys. mieszkańców.

Wyk. 3.1.2. Zmiana liczby dzieci w wieku 3-5 lat na 1 tys. ludności w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego (2011-2020)

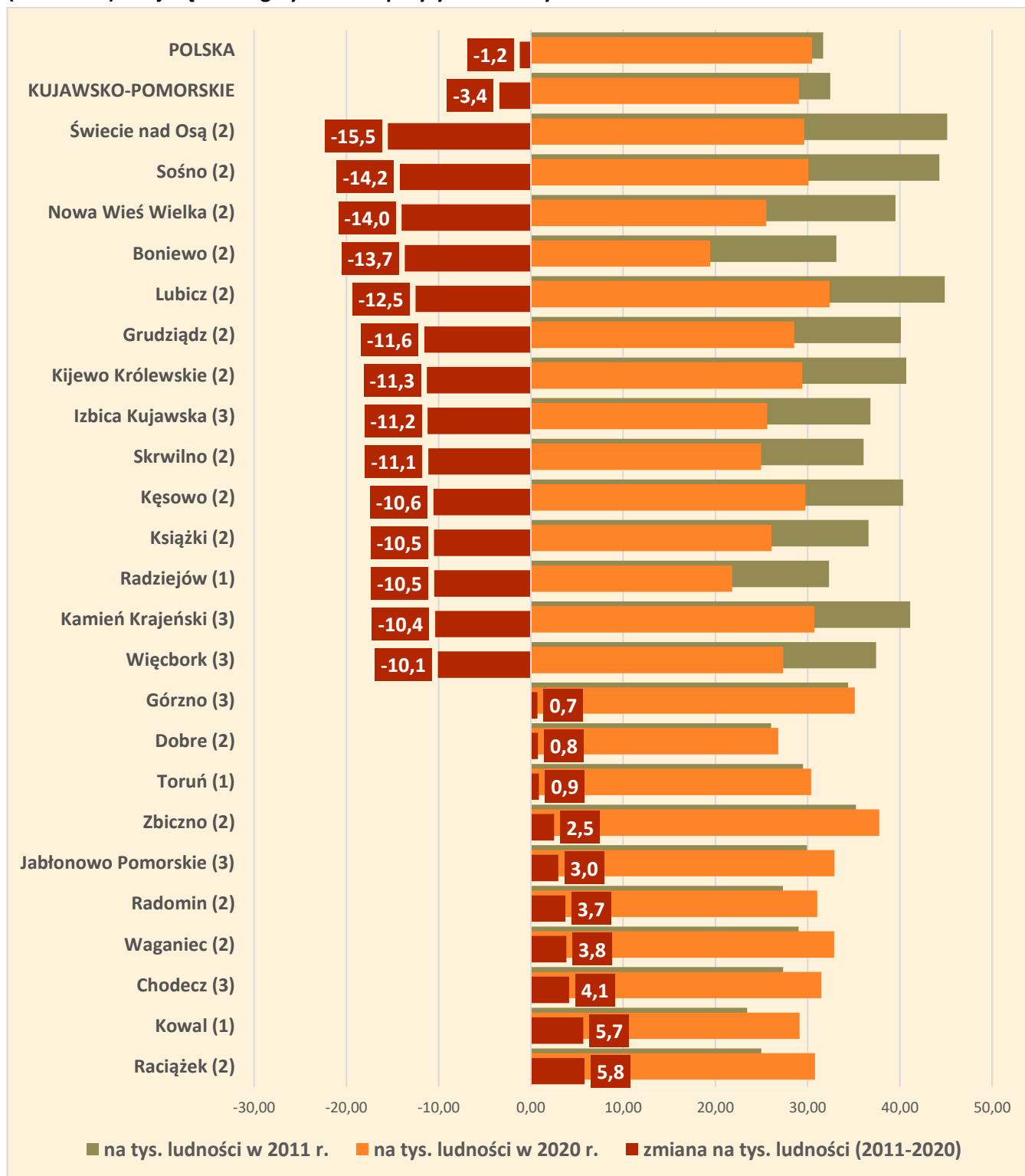

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) – stan na 28.12.2021 r.

Największa, ujemna zmiana liczby dzieci na tysiąc ludności w gminach (przekraczająca 10 osób) w tym okresie dotyczyła 14 gmin (w latach 2010-2019 jedynie 5 gmin), a przekraczająca 12 osób dotyczyła 5 gmin: Świecie nad Osą (-15,5 os./tys. ludności), Sośno (-14,2 os./tys. ludności), Nowa wieś Wielka (-14,0 os./tys. ludności), Boniewo (-13,7 os./tys. ludności) i Lubicz (-12,5 os./tys. ludności). Łącznie w 134 gminach (w okresie 2010-2010 - 120 gminach) województwa kujawsko-pomorskiego odnotowano spadek liczby dzieci w wieku 3-5 lat w ostatnim dziesięcioleciu.

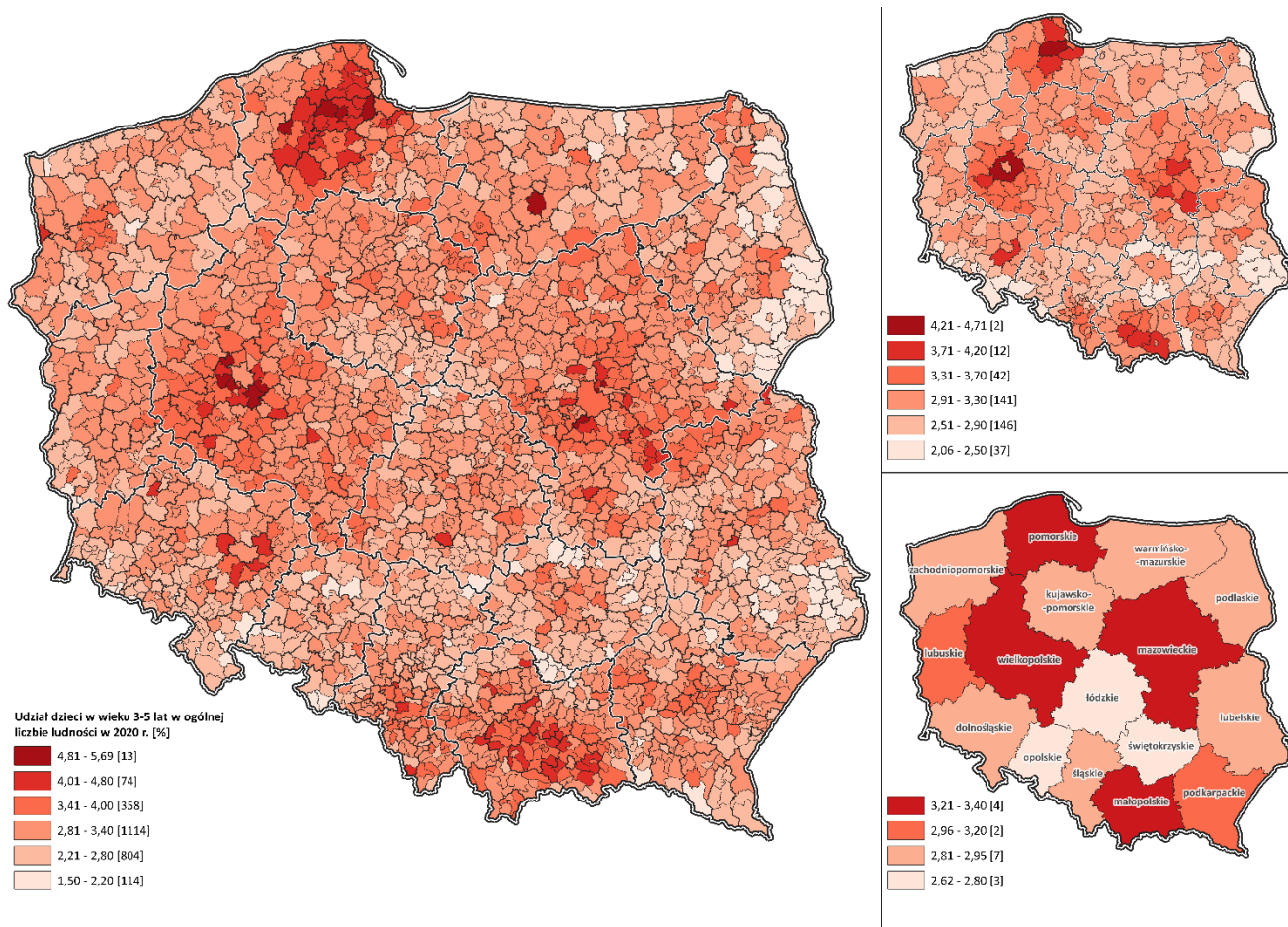
Wzrost wartości tego wskaźnika, w latach 2011-2020, zanotowano jedynie w 10 gminach (w latach 2010-2019 w 23 gminach), najwyższy (przekraczający 5 osób/tys. ludności) w gminach: Raciążek (5,8 os./tys. ludności) i mieście Kowal (5,7 os./tys. ludności), przy średniej dla województwa wynoszącej -3,4 os./tys. ludności i Polski na poziomie -1,2 os./tys. ludności.

Wyk. 3.1.3. Zmiana liczby dzieci w wieku 3-5 lat na 1 tys. ludności w gminach województwa kujawsko-pomorskiego (2010-2019) – największe negatywne oraz pozytywne zmiany.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 28.12.2020 r.

Mapa. 3.1.1. Udział dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) w ludności ogółem w 2020 r. w Polsce

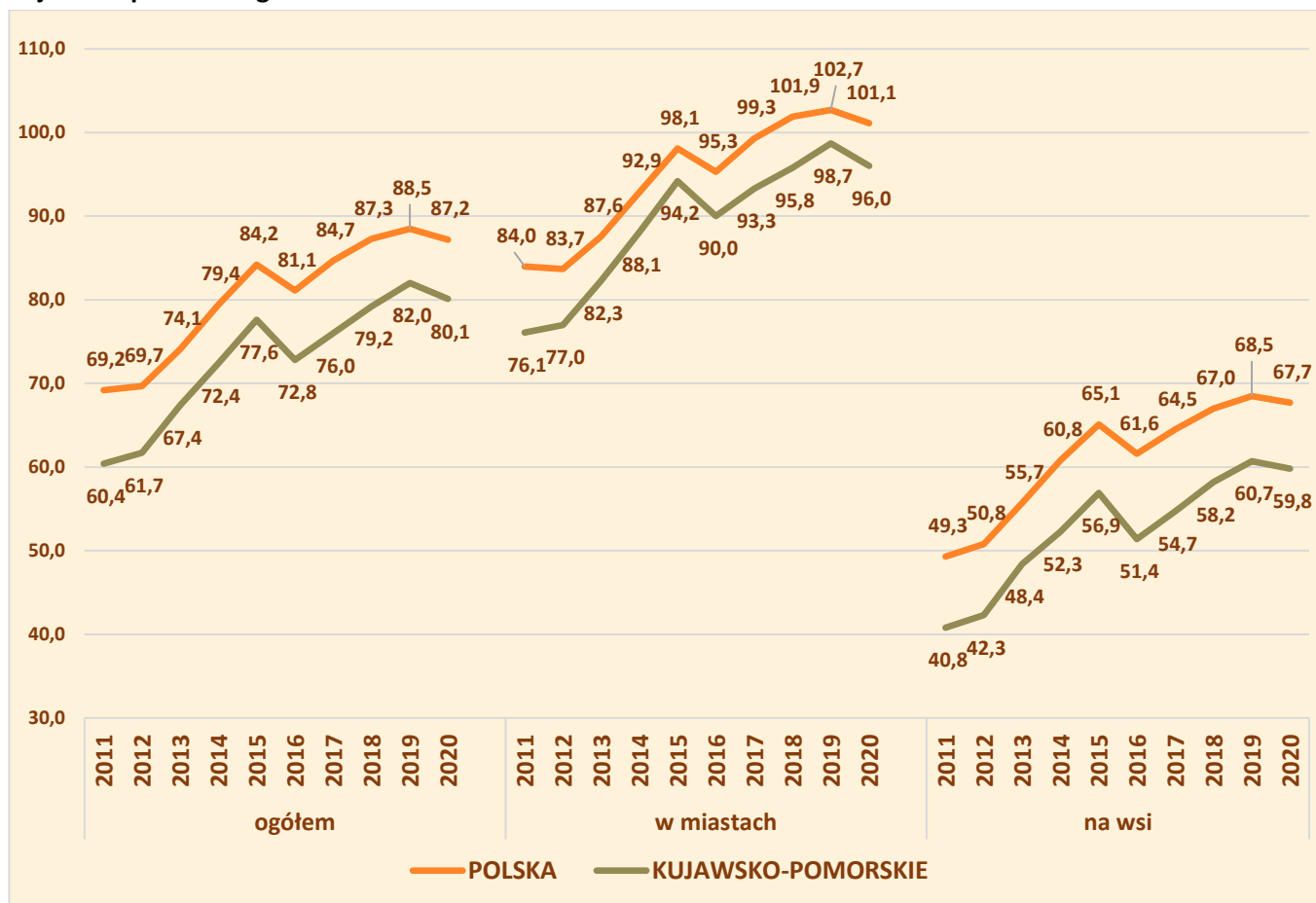
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 28.12.2021 r.

3.2. Dzieci w wieku 3-5 objęte wychowaniem przedszkolnym

W skali ostatnich 10 lat (2011-2020), istotnie zwiększył się odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w kujawsko-pomorskim, z 60,4% do 80,1%, tj. o 19,7 p. proc., z kolei w kraju wartość tego wskaźnika wzrosła z 69,2% do 87,2% tj. o 18,0 p. proc. Od 2011 roku, rośnie w regionie odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, jednocześnie zmniejsza się dystans dzielący wartość wskaźnika dla województwa kujawsko-pomorskiego od wartości dla kraju (w 2011 wynosił 8,8 p. proc., a w 2020 roku 7,1 p. proc.).

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat ogółem, w ciągu ostatnich 5 lat (2016-2020), wzrósł o 5,9 p. proc. (11. pozycja w kraju), przy średniej dla kraju wynoszącej 6,1 p. proc. W miastach zmiana wynosiła 4,8 p. proc. (12. pozycja w kraju), przy średniej wynoszącej 5,8 p. proc. Na terenach wiejskich wartość wskaźnika wzrosła o 6,9 p. proc. (5. pozycja), w kraju nastąpiła zmiana o 6,1 p. proc.

Wyk. 3.2.1. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2011-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 28.12.2020 r.

Uwzględniając działania podjęte na przestrzeni lat 2016-2020 w obszarze wychowania przedszkolnego, w tym z wykorzystaniem środków unijnych, województwo kujawsko-pomorskie w 2020 roku zajęło następujące pozycje obrazujące **odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym**:

- a) 16. pozycja dla wskaźnika (80,1% - Polska 87,2%),
- b) 14. pozycja dla wskaźnika w miastach (96,0% - Polska 101,1%),
- c) 12. pozycja dla wskaźnika na wsi (59,8% - Polska 67,7%).

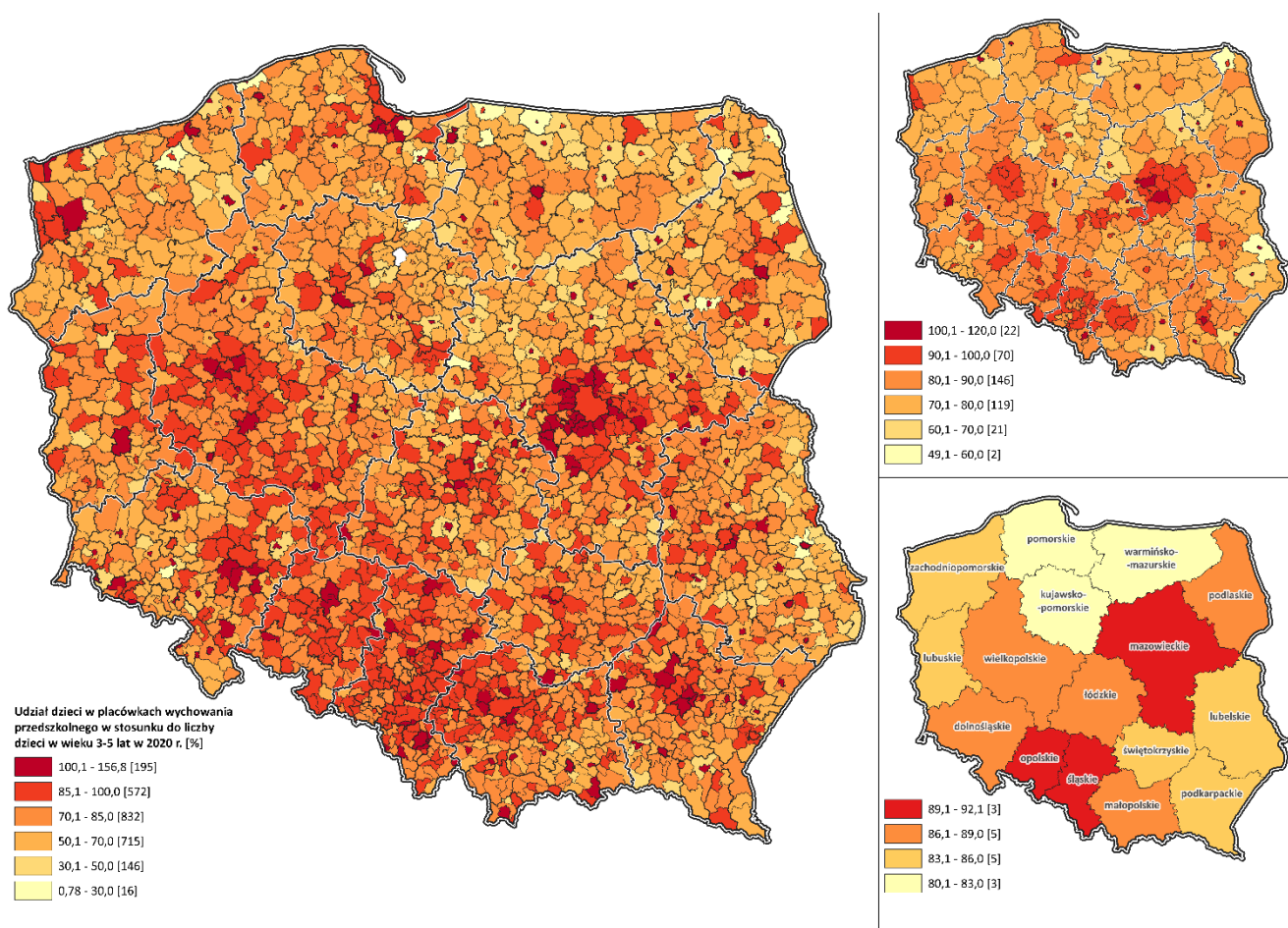
W ostatnich 5 latach wyraźnie zmniejszył się dystans dzielący kujawsko-pomorskie od pozostałych województw pod względem tego wskaźnika dla dzieci w wieku 3-5 lat. W 2016 roku wynosił 8,3 p. proc., a w 2020 r. 7,1 p. proc. Bardziej, niż miast (nieznaczny spadek o 0,2 p. proc.), dotyczył terenów wiejskich (z 10,2 p. proc. do 7,9 p. proc.). Również w kategorii dzieci w wieku 3-6 lat, największa zmiana dotyczy wychowania przedszkolnego na terenach wiejskich (spadek o 3,1 p. proc., z 9,7 p. proc. w 2016 r. do 6,6 p. proc. w 2020 r.

Tab. 3.2.1. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w województwach w latach 2011 oraz 2016-2020 r.

	ogółem						lokata		w miastach						lokata		na wsi						lokata	
	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2020	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2020	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2020			
	[%]																							
POLSKA	69,2	81,1	84,7	87,3	88,5	87,2		84,0	95,3	99,3	101,9	102,7	101,1		49,3	61,6	64,5	67,0	68,5	67,7				
DOLNOŚLĄSKIE	70,0	81,9	84,8	88,7	89,2	88,8	4	83,1	93,7	97,1	101,0	101,5	101,3	12	44,1	57,7	59,6	63,5	64,3	63,9	10			
KUJAWSKO-POMORSKIE	60,4	72,8	76,0	79,2	82,0	80,1	16	76,1	90,0	93,3	95,8	98,7	96,0	14	40,8	51,4	54,7	58,2	60,7	59,8	12			
LUBELSKIE	64,5	79,2	82,2	84,4	85,4	84,8	11	87,5	101,2	103,9	105,5	105,5	105,1	5	46,1	61,1	64,3	66,3	67,8	67,0	8			
LUBUSKIE	68,9	78,7	82,1	85,1	87,4	85,0	10	83,3	94,1	99,4	103,2	106,0	103,3	8	46,6	51,1	51,1	52,1	53,5	52,0	14			
ŁÓDZKIE	70,5	81,8	85,1	86,8	88,4	87,1	7	83,8	94,5	98,3	100,4	101,8	101,0	13	50,5	62,5	65,2	66,3	68,0	66,4	9			
MAŁOPOLSKIE	68,8	82,0	85,9	88,3	89,7	87,9	6	87,0	100,1	104,1	105,9	105,8	102,1	11	54,3	67,4	71,2	73,8	76,0	75,5	2			
MAZOWIECKIE	76,1	88,0	91,6	93,5	93,5	92,1	1	91,3	100,7	104,3	105,9	105,1	103,6	7	50,7	65,1	68,5	70,6	71,6	70,6	4			
OPOLSKIE	78,9	87,5	89,7	90,6	91,6	90,0	2	90,3	103,0	105,2	105,2	107,3	104,2	6	66,5	71,6	73,2	74,5	74,2	74,1	3			
PODKARPACKIE	61,7	77,3	81,5	84,9	86,2	85,9	9	84,3	101,2	106,1	109,7	110,6	110,9	2	47,1	61,7	65,5	68,4	69,7	69,0	6			
PODLASKIE	65,8	78,9	83,1	85,5	87,9	87,0	8	84,2	99,4	104,8	107,3	109,2	106,7	4	38,7	47,0	49,5	50,9	53,2	53,4	13			
POMORSKIE	64,7	76,3	80,5	83,5	84,9	82,7	14	76,6	87,6	92,5	94,2	95,2	92,4	15	47,4	60,2	63,4	68,0	69,6	68,4	7			
ŚLĄSKIE	74,4	82,8	86,4	89,0	90,1	89,2	3	76,7	84,8	88,4	91,0	92,1	91,0	16	66,9	76,8	80,4	83,1	84,4	83,7	1			
ŚWIĘTOKRZYSKIE	63,7	76,8	80,3	83,5	85,2	84,3	12	83,6	99,7	104,1	108,5	112,9	113,4	1	49,4	60,6	63,3	65,5	64,7	62,8	11			
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	60,1	70,7	74,6	78,6	81,1	80,3	15	78,7	92,1	97,3	102,0	104,7	102,9	9	37,1	43,7	46,0	48,9	50,1	49,5	15			
WIELKOPOLSKIE	73,0	84,2	87,5	89,7	90,3	88,7	5	93,1	102,6	106,8	109,8	109,8	107,5	3	52,1	65,1	67,7	69,3	70,6	69,9	5			
ZACHODNIOPOMORSKIE	65,7	76,7	81,0	84,2	85,9	84,1	13	82,6	95,3	100,6	103,9	105,1	102,3	10	34,8	42,0	43,6	46,2	48,0	47,8	16			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

Mapa. 3.2.1. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminach w Polsce w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

W skali powiatów województwa kujawsko-pomorskiego najwyższy odsetek dzieci w wieku 3-5 objętych wychowaniem przedszkolnym w 2020 roku dotyczył miast na prawach powiatów: Bydgoszczy (93,4%), Torunia (92,8%), Włocławka (86,1%) i Grudziądza (83,8%), a wśród powiatów ziemskich inowrocławskiego (81,9%).

Najniższe wartości odnotowano dla powiatów: wąbrzeskiego (61,3%), grudziądzkiego (63,0%), żnińskiego (68,4%), radziejowskiego (68,5%) i toruńskiego (68,7%), przy średniej dla województwa na poziomie 80,1%. W miastach w 2020 r. najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w powiecie włocławskim (140,0%) oraz grudziądzkim (131,5%), natomiast najniższą w powiecie toruńskim (62,9%) i wąbrzeskim (82,9%), przy średniej na poziomie 101,1%. Na terenach wiejskich najwyższe wartości odnotowano w powiatach: bydgoskim (77,3%), toruńskim (69,5%) oraz chełmińskim (68,5%), a najniższe w powiatach: żnińskim (34,2%), sępoleńskim (45,3%) i wąbrzeskim (46,3%).

Tab. 3.2.2. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2011 oraz 2016-2020 w kujawsko-pomorskim (powiaty)

Lp.	powiat	ogółem						w miastach						na wsi					
		2011	2016	2017	2018	2019	2020	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2011	2016	2017	2018	2019	2020
		[%]																	
	POLSKA	69,2	81,1	84,7	87,3	88,5	87,2	84,0	95,3	99,3	101,9	102,7	101,1	49,3	61,6	64,5	67,0	68,5	67,7
	KUJAWSKO-POMORSKIE	60,4	72,8	76,0	79,2	82,0	80,1	76,1	90,0	93,3	95,8	98,7	96,0	40,8	51,4	54,7	58,2	60,7	59,8
1	aleksandrowski	53,2	72,2	74,8	78,7	82,3	79,5	55,7	85,8	85,4	95,7	106,0	104,7	51,2	62,4	67,2	67,1	66,5	62,5
2	brodnicki	52,1	62,9	67,1	70,6	73,0	72,2	76,4	91,8	98,2	99,4	97,4	95,8	34,1	42,3	45,7	49,6	54,7	54,2
3	bydgoski	55,5	70,6	75,8	78,8	82,7	81,7	73,9	86,2	94,1	94,5	105,2	98,8	50,3	66,4	71,0	74,8	76,8	77,3
4	chełmiński	50,0	66,8	72,2	73,2	79,8	75,3	69,0	87,7	93,2	96,3	100,6	90,1	39,8	56,5	61,7	62,7	70,1	68,5
5	golubsko-dobrzyński	51,7	64,4	69,4	71,3	75,3	72,9	70,3	84,8	90,3	98,3	96,9	103,0	40,7	50,7	55,7	53,7	61,5	55,4
6	grudziądzki	41,8	51,1	53,7	56,7	63,5	63,0	119,9	128,7	143,2	134,3	145,2	131,5	32,2	39,6	42,5	43,9	50,3	50,6
7	inowrocławski	63,0	74,4	77,6	79,5	84,6	81,9	78,2	89,3	92,1	90,3	95,0	92,9	39,4	51,3	55,6	60,2	64,8	61,2
8	lipnowski	46,2	62,0	62,8	69,4	71,6	72,4	78,0	96,5	99,3	101,1	105,8	102,9	34,2	48,3	48,7	57,1	57,9	60,6
9	mogileński	65,0	74,8	77,8	81,5	81,3	80,4	93,2	113,4	107,8	111,2	123,0	129,4	47,9	54,7	61,9	66,4	60,2	56,2
10	nakielski	55,2	68,6	73,1	76,0	79,6	79,7	85,1	100,1	112,5	119,0	123,0	122,7	34,0	47,5	48,3	48,7	52,0	52,8
11	radziejowski	49,1	58,5	62,6	65,5	68,8	68,5	81,9	104,7	105,0	103,7	103,3	96,5	37,6	45,1	50,2	54,6	58,9	60,6
12	rypiński	54,0	57,8	63,1	71,6	74,2	70,7	71,5	76,1	83,9	91,5	96,2	88,2	43,9	47,0	51,3	59,9	62,4	60,8
13	sępoleński	47,2	58,0	63,1	68,4	75,8	74,4	92,0	96,2	107,8	119,7	139,0	117,8	21,9	35,3	36,7	36,5	37,1	45,3
14	świecki	56,1	65,5	67,3	71,4	72,9	72,7	83,9	116,2	116,9	117,9	116,7	117,5	44,4	47,8	50,1	55,2	57,2	56,1
15	toruński	47,3	61,7	66,9	71,2	72,4	68,7	48,0	50,6	55,8	65,9	72,5	62,9	47,2	63,2	68,4	71,9	72,4	69,5
16	tucholski	61,7	62,8	72,0	77,7	78,9	77,9	74,8	74,4	102,7	104,3	108,8	105,1	57,4	58,9	61,3	68,2	68,6	68,1
17	wąbrzeski	41,6	58,8	59,8	61,5	64,0	61,3	58,4	69,0	76,9	86,0	86,9	82,9	30,9	53,3	50,5	48,1	49,1	46,3
18	włocławski	47,8	59,5	61,7	63,7	68,7	70,5	107,4	125,2	123,2	122,4	135,6	140,0	33,9	44,1	46,9	48,5	51,6	52,9
19	żniński	60,5	65,9	67,7	73,0	73,3	68,4	99,0	112,7	120,3	128,5	131,5	125,3	35,0	36,2	36,0	39,4	38,6	34,2
20	m. Bydgoszcz	79,1	90,7	91,1	93,8	95,5	93,4	79,1	90,7	91,1	93,8	95,5	93,4	nie dotyczy					
21	m. Grudziądz	62,4	81,3	85,1	85,0	85,7	83,8	62,4	81,3	85,1	85,0	85,7	83,8	nie dotyczy					
22	m. Toruń	76,9	92,1	94,8	94,6	96,3	92,8	76,9	92,1	94,8	94,6	96,3	92,8	nie dotyczy					
23	m. Włocławek	65,2	75,7	79,5	85,0	88,9	86,1	65,2	75,7	79,5	85,0	88,9	86,1	nie dotyczy					

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

Zarówno pod względem zmiany liczby dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2016-2020 (zmniejszenie o 1 564 osób, tj. -2,5%) oraz odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (wzrost o 7,3 p. proc. do 80,1%), w gminach na terenie województwa kujawsko-pomorskiego obserwujemy duże zróżnicowanie tych wielkości. Dodatnia zmiana liczby dzieci (wyrażona w %) w wieku 3-5 lat występowała w 49 (w latach 2015-2019 dotyczyła 25) gminach województwa kujawsko-pomorskiego. Największą zmianę odnotowano w gminach: Rojewo (32,2%), Łubianka (31,0%), Osielsko (21,4%), Łabiszyn (20,2%) i Brodnica (18,1%). W 95 gminach (w latach 2015-2019 w 119 gminach) zmniejszyła się liczba dzieci. Największy spadek dotyczył gmin: Boniewo (-39,8%), Brzuze (-27,9%), Płużnica (-26,7%), Radzyń Chełmiński (-24,7%) i Izbica Kujawska (-24,6%), przy średniej dla województwa wynoszącej -2,5% (w okresie 2015-2019 spadek wyniósł -8,0%).

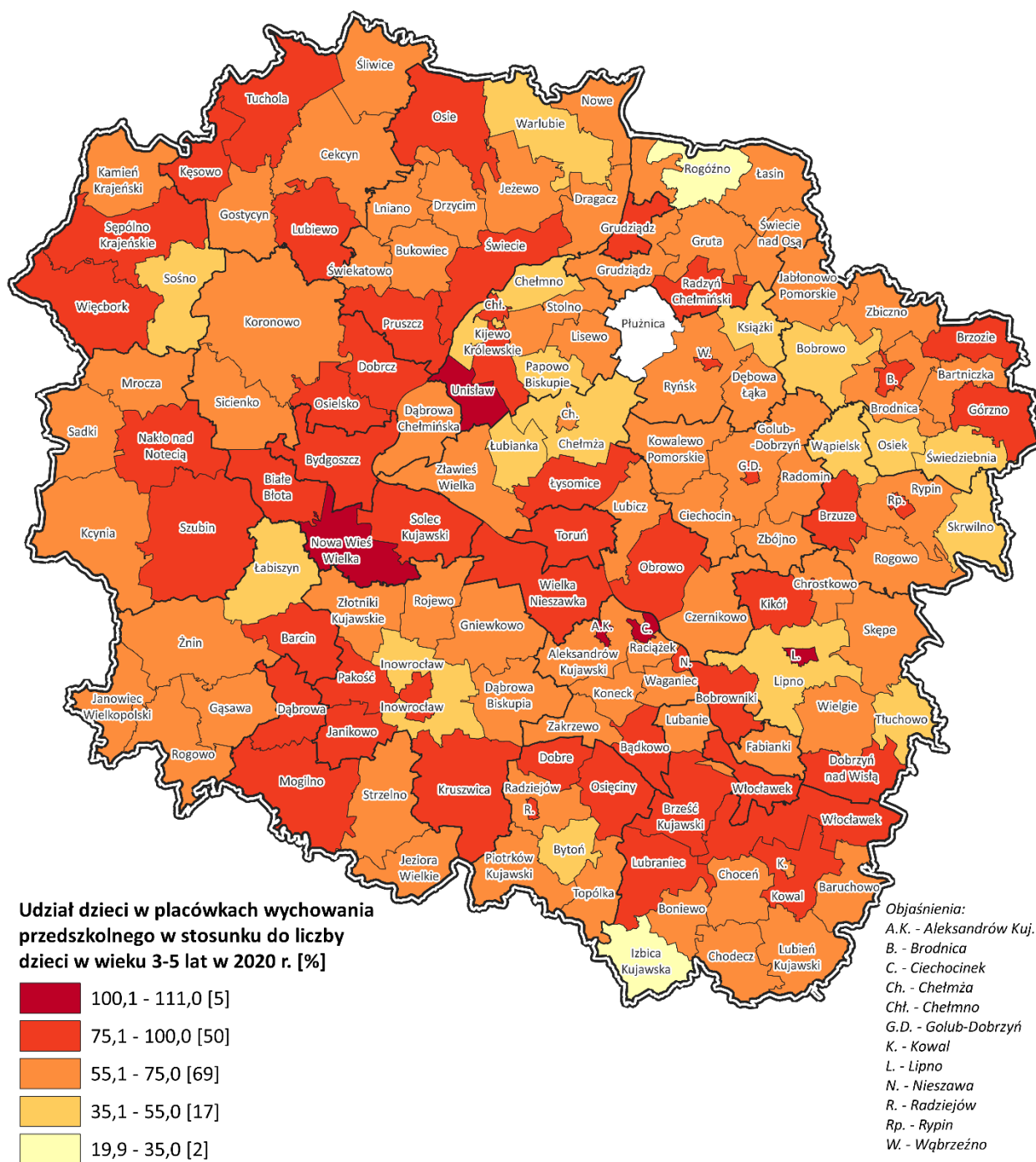
W 2020 roku, najwyższy odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, przekraczający 100%, dotyczył pięciu gmin: Nowa Wieś Wielka (111,0%) oraz miast: Aleksandrów Kujawski (106,0%), Ciechocinek (104,3%), Lipno (102,5%) oraz gminy wiejskiej Unisław (100,9%). Ponadto wysoką wartość wskaźnika odnotowały gminy: Osielsko (99,2%), Kowal (98,9%) oraz miasto Nieszawa (97,6%) oraz gmina Dąbrowa (96,0%). Najmniejsze wartości, nie przekraczające 40%, zaobserwowano w gminach: Płużnica⁴ (0,0%), Rogóźno (19,9%), Izbica Kujawska (34,7%), Papowo Biskupie (35,5%) i Osiek (37,7%). **Średnia dla województwa wynosiła w analizowanym roku 80,1% i była niższa od wartości tego wskaźnika w roku 2019 o 1,9 p. proc. (82,0%).**

W latach 2016-2020, najwyższą dodatnią, zmianę odsetka dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (przekraczającą 30 p. proc.), zaobserwowano w gminach: Nowa Wieś Wielka (40,9 p. proc.), Kowal (40,1%) miasteczko Nieszawa (39,1 p. proc.), gminie Brzuze (37,1 p. proc.) oraz Wielka Nieszawka (32,8 p. proc.). **Największy spadek dotyczył gminy Płużnica (-46,6 p. proc.), miasta Radziejów (-23,6 p. proc.) i Kowal (-18,4 p. proc.) oraz gminy Skrwilno (-10,1 p. proc. Średnia zmian analizowanego wskaźnika dla województwa w tym okresie wyniosła +7,3 p. proc. (Polska: 6,1 p. proc.).**

W 2020 roku, odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zwiększył się najbardziej w stosunku do roku 2019, w gminach: Kowal (20,5 p. proc.), Kęsowo (13,6 p. proc.), Brzuze (13,0 p. proc.), Kijewo Królewskie (13,0 p. proc.), Lisewo (11,9 p. proc.) i Nowa Wieś Wielka (11,7 p. proc.) W tym samym okresie wartość wskaźnika najbardziej obniżyła się w gminach: Unisław (-15,6 p. proc.), Radomin (-15,1 p. proc.), Rogóźno (-14,6 p. proc.), Skrwilno (-13,8 p. proc.) oraz Rogowo ryp. (-13,4 p. proc.). **Średnia zmiana dla województwa wyniosła w tym okresie -1,9 p. proc., dla kraju -1,3 p. proc.). W 2020 r. 38 gmin osiągnęło wskaźnik, odsetka dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, wyższy od średniej wojewódzkiej.**

⁴ w roku 2019 r. podobnie jak w roku poprzednim, większość dzieci 3-5 letnich objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Płużnica, uczestniczy w zajęciach przedszkolnych w świetlicy środowiskowej, która podlega MOPS, a danymi tego rodzaju GUS nie dysponuje. Pozostałe dzieci, które uczęszczały do przedszkola to dzieci 6-letnie

Mapa 3.2.2. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w 2020 r.

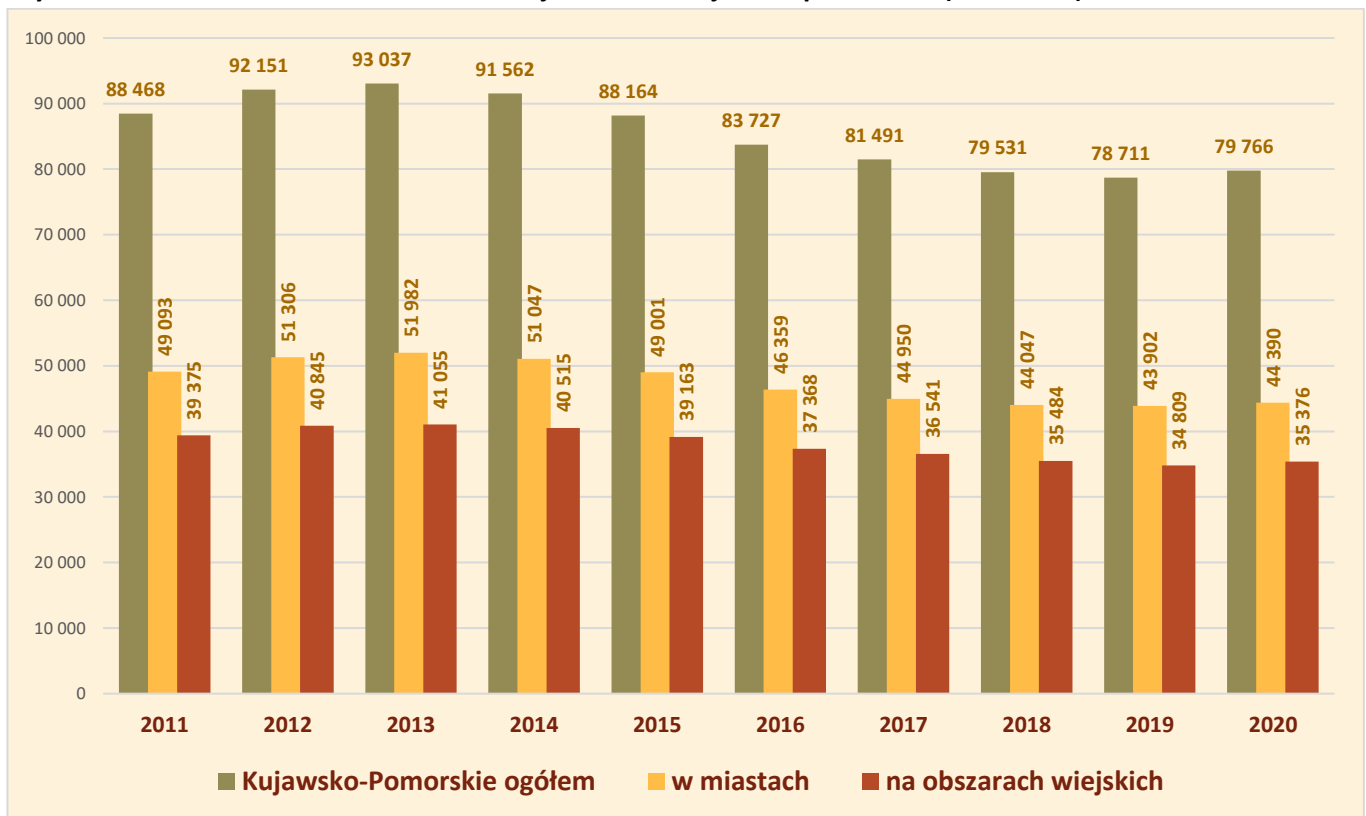

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

3.3. Liczba dzieci w wieku 3-6

W okresie ostatnich 10 lat (2011-2020) **liczba dzieci w wieku 3-6 lat w województwie kujawsko-pomorskim zmniejszyła się o -9,8% (-8 702 os.)**, w kraju w analogicznym okresie o -3,0%. Liczba ta, wahała się między 78 a 93 tys. dzieci. Od lokalnego maksimum w 2013 roku, do którego następował wzrost liczby dzieci w tym wieku, osiągając wartość zbliżoną do 93 tys. osób (93 037), notowano systematyczny spadek, osiągający w 2019 roku lokalne minimum - wartość niższą od wartości z roku 2013 o 14,3%, tj. -13 271 os. (Wyk. 3.1.1.). **W miastach zmniejszyła się o -9,6% (-4 703 os.)**, a **na obszarach wiejskich o -10,2% (-3 999 os.)**. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w 2020 r. stanowiła 75,1% dzieci w grupie wiekowej od 3 do 6 lat. W ostatnim analizowanym roku (2020) liczba dzieci w wieku 3-6 lat nieznacznie wzrosła, o 1,3% (z 78 711 do 79 766 os.)

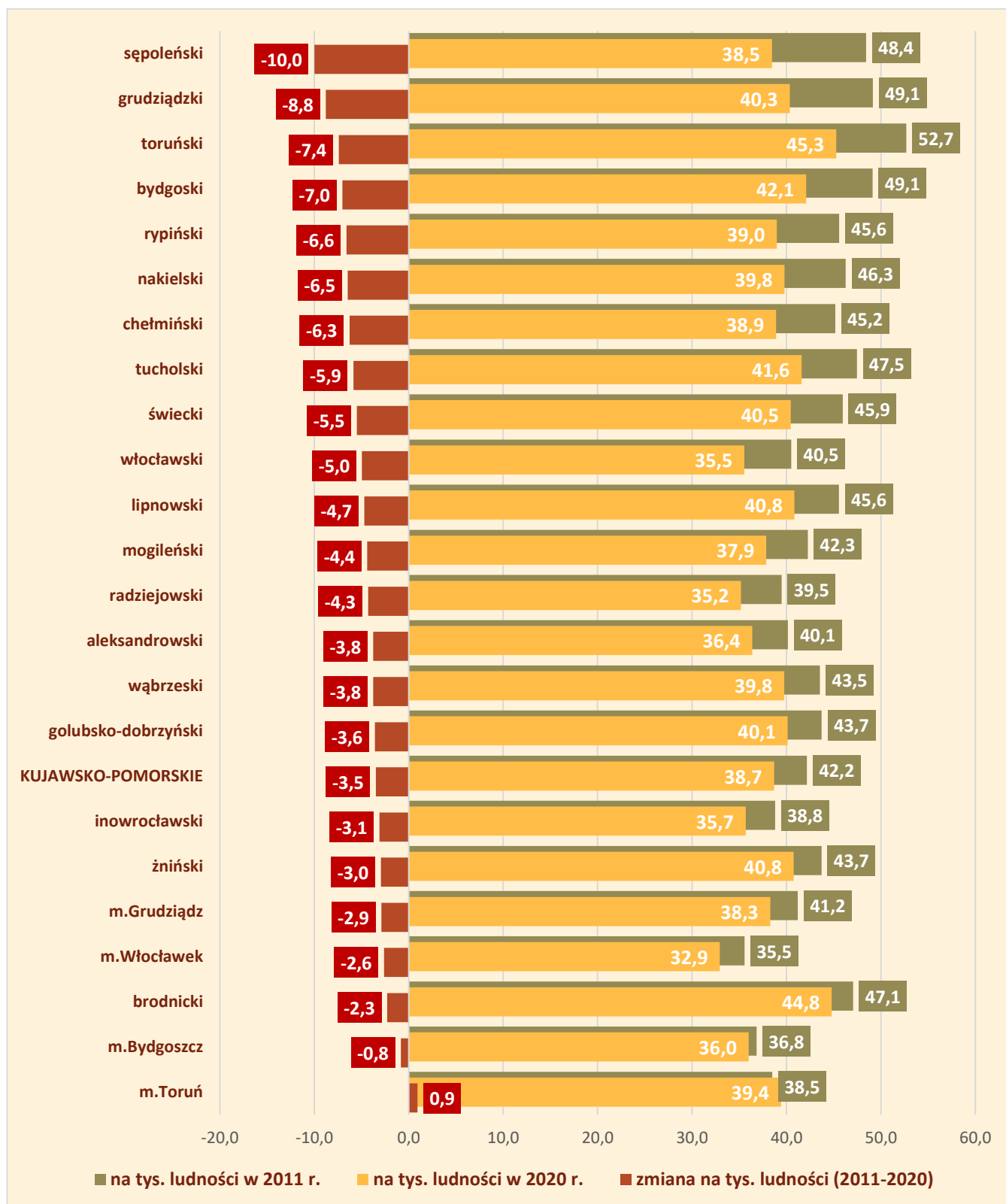
Wyk. 3.3.1. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w województwie kujawsko-pomorskim (2011-2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

Największa zmiana, w większości przypadków ujemna (wyjątek M. Toruń), liczby dzieci na 1 tys. mieszkańców w powiatach województwa w ostatnim analizowanym dziesięcioleciu, dotyczyła sępoleńskiego (spadek z 48,4 do 38,5 osób) i grudziądzkiego (spadek z 49,1 do 40,3 osób), w których przekraczała 8 osób na 1 tysiąc mieszkańców powiatu. **Jedynie w Toruniu, w analizowanym okresie zanotowano wzrost liczby dzieci w wieku 3-6 lat na tysiąc ludności, z 38,5 do 39,4 osób.** W województwie, liczba osób w tym wieku zmniejszyła się o 3,5 osoby na 1 tys. mieszkańców, w kraju zmniejszyła się o 0,9 osoby na 1 tys. mieszkańców.

Wyk. 3.3.2. Zmiana liczby dzieci w wieku 3-6 lat na 1 tys. ludności w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego (2011-2020)

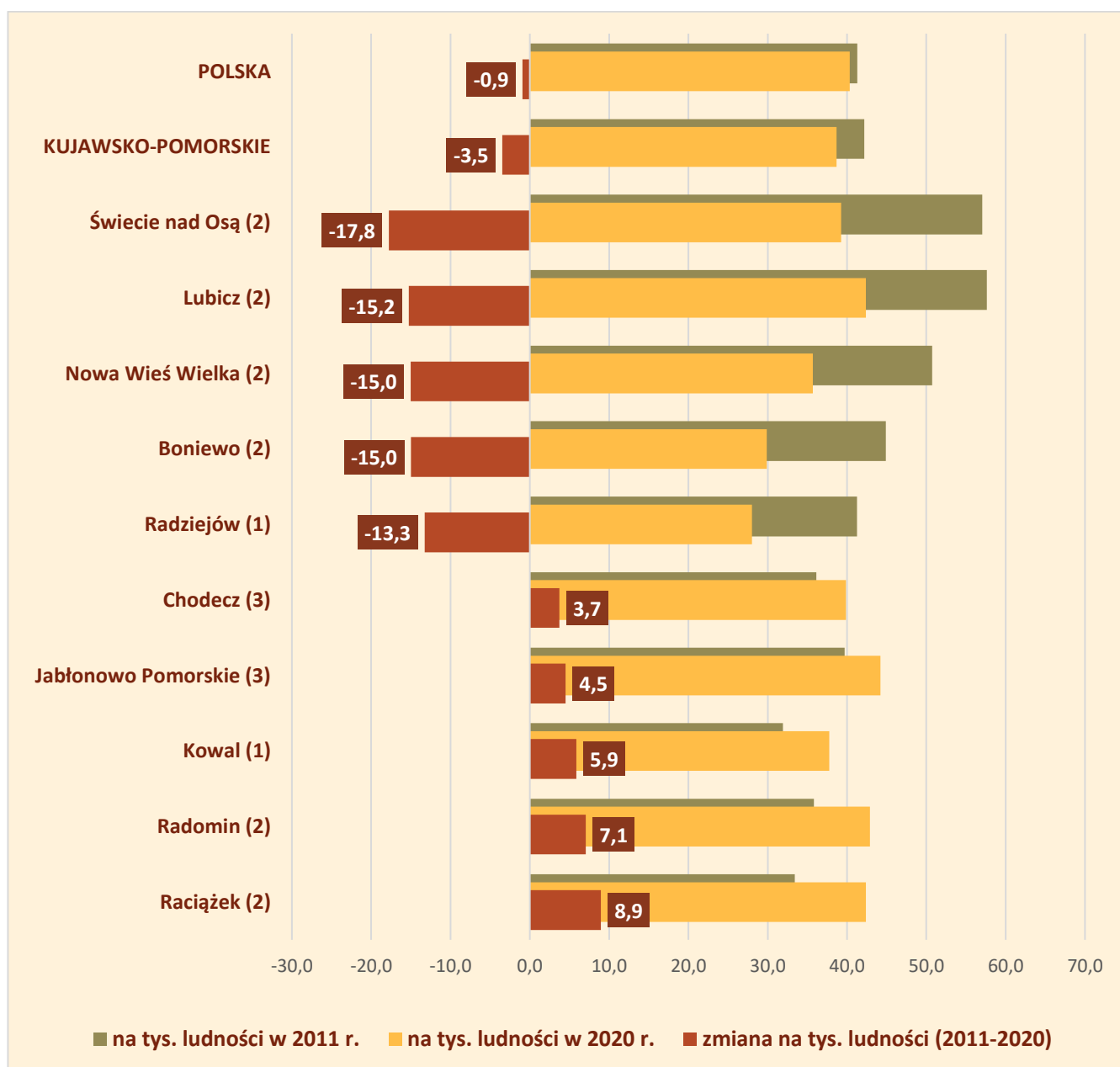

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) – stan na 28.12.2021 r.

Największa, ujemna zmiana liczby dzieci na tysiąc ludności w gminach (przekraczająca 10 osób) w tym okresie dotyczyła 22 gmin (w latach 2011-2020), a przekraczająca lub równa 15 osób dotyczyła 4 gmin: Świecie nad Osą (-17,8 os./tys. ludności), Lubicz (-15,2 os./tys. ludności), Nowa Wieś Wielka i Boniewo (-15 os./tys. ludności). Łącznie w 131 gminach województwa kujawsko-pomorskiego odnotowano spadek liczby dzieci w wieku 3-6 lat w ostatnim dziesięcioleciu.

Wzrost wartości tego wskaźnika, w latach 2011-2020, zanotowano jedynie w 13 gminach, najwyższy (przekraczający 5 osób/tys. ludności) w gminach: Raciążek (8,9 os./tys. ludności), Radomin (7,1 os./tys. ludności) i mieście Kowal (5,9 os./tys. ludności), przy średniej dla województwa wynoszącej -3,5 os./tys. ludności i Polski na poziomie -0,9 os./tys. ludności.

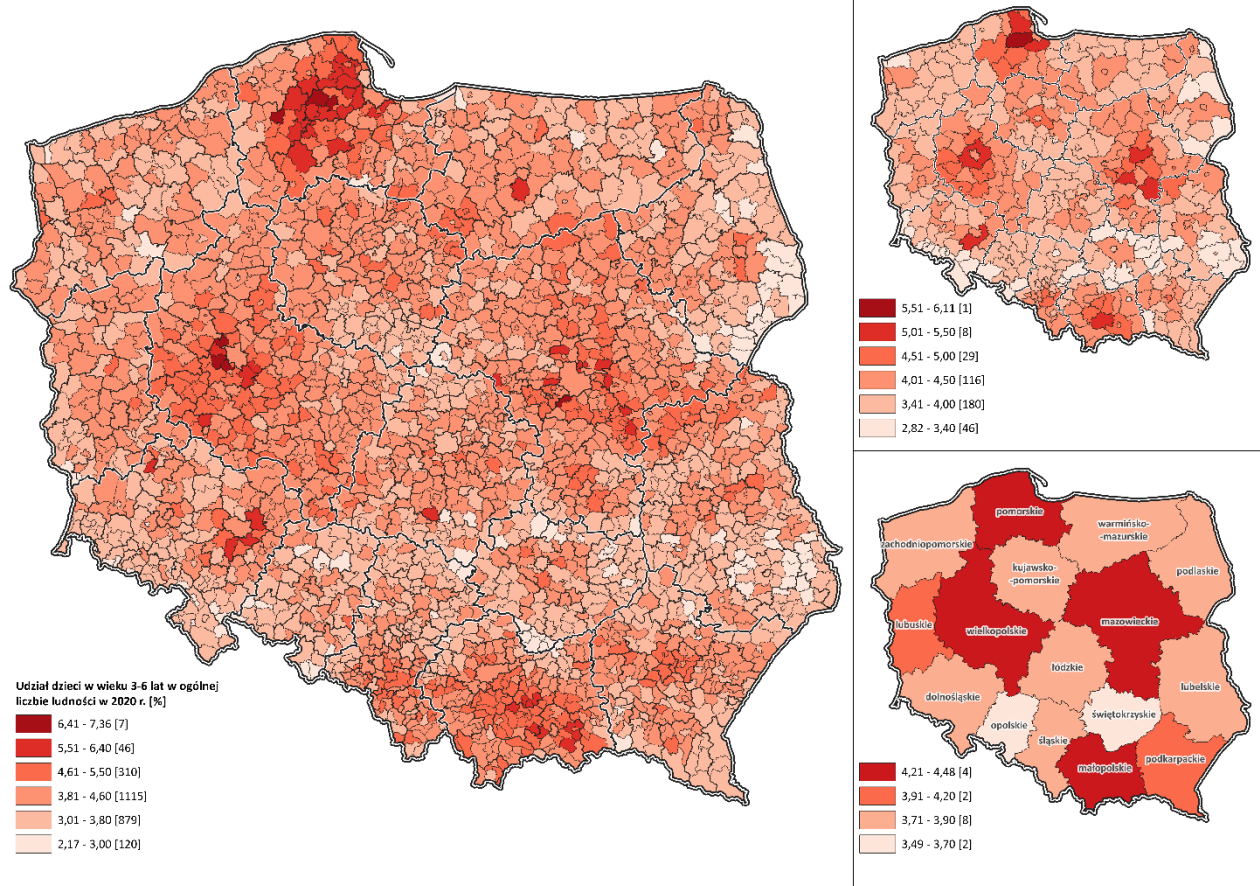
Wyk. 3.3.3. Zmiana liczby dzieci w wieku 3-6 lat na 1 tys. ludności w gminach województwa kujawsko-pomorskiego (2011-2020) – największe negatywne oraz pozytywne zmiany

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) – stan na 28.12.2021 r.

W latach 2011-2020 odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł o 20, 4 p. proc. (z 64,1% w 2011 r. do 84,5% w 2020 r.), w Polsce wzrost o 19,3 p. proc. (z 70,8% do 90,1%) i wiązał się nadrobieniem dystansu z lat poprzednich (spadek z 6,7 p. proc. w 2011 r. do 5,6 p. proc. w 2020 r.).

Mapa. 3.3.1. Udział dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) w ludności ogółem w 2020 r. w Polsce

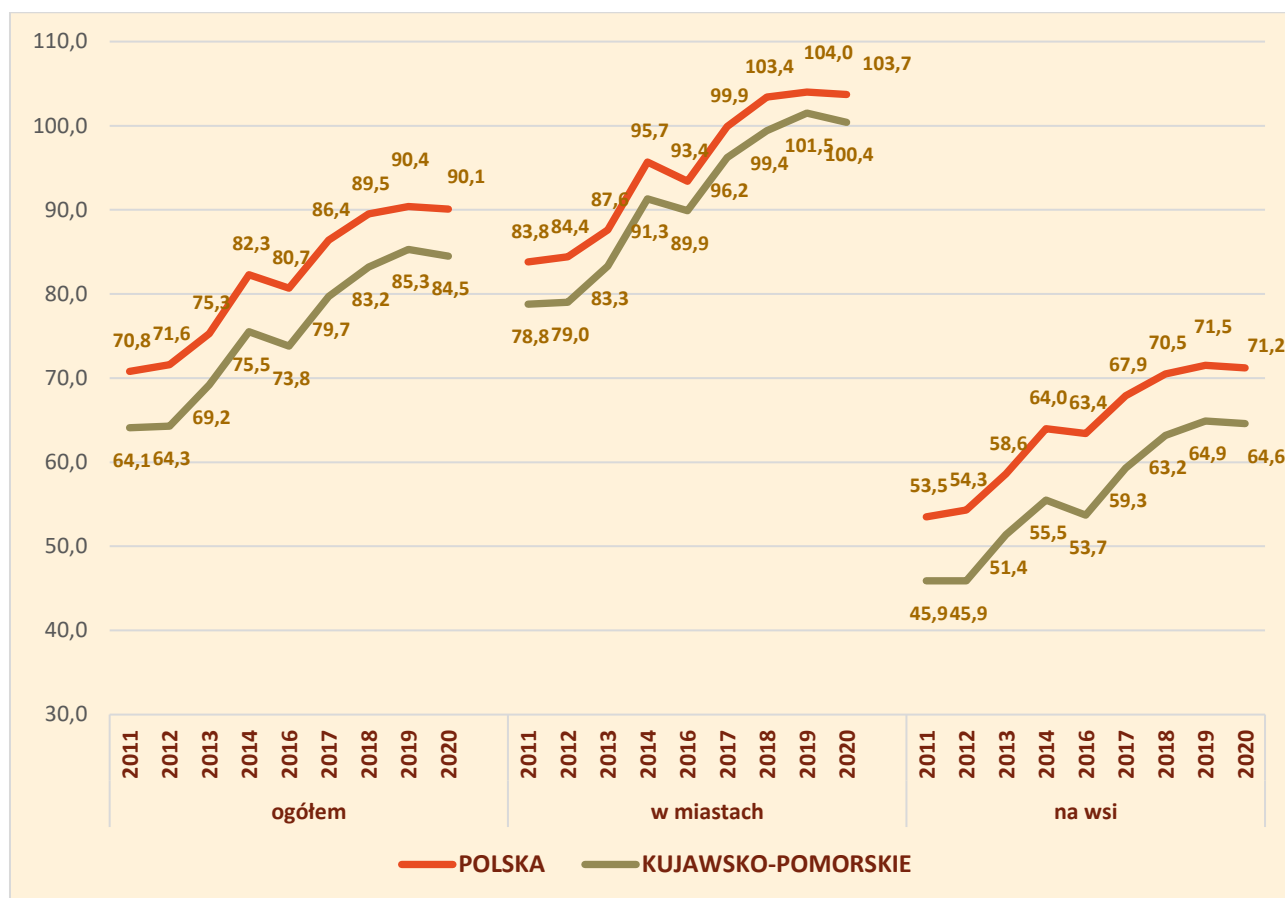

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 28.12.2021 r.

3.4. Dzieci w wieku 3-6 objęte wychowaniem przedszkolnym

W okresie 2016-2020 odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, **zwiększył się o 10,7 p. proc. (5. pozycja w kraju)**, przy średniej wynoszącej 9,4 p. proc. W miastach zmiana wyniosła 10,5 p. proc. (9. pozycja w kraju), przy średniej wynoszącej 10,3 p. proc., a na terenach wiejskich 10,9 p. proc. (2. pozycja w kraju), przy średniej na poziomie 7,8 p. proc.

Wyk. 3.4.1. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2011-2020⁵

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 28.12.2021 r.

W ostatnich latach, na tle kraju, województwo kujawsko-pomorskie kraju zajęło następujące pozycje obrazujące odsetek dzieci w wieku 3-6 objętych wychowaniem przedszkolnym:

15. pozycja w kategorii ogółem (84,5% - Polska 90,1%),
14. pozycja w kategorii w miastach (100,4% - Polska 103,7%),
12. pozycja w kategorii na obszarach wiejskich (64,6% - Polska 71,2%).

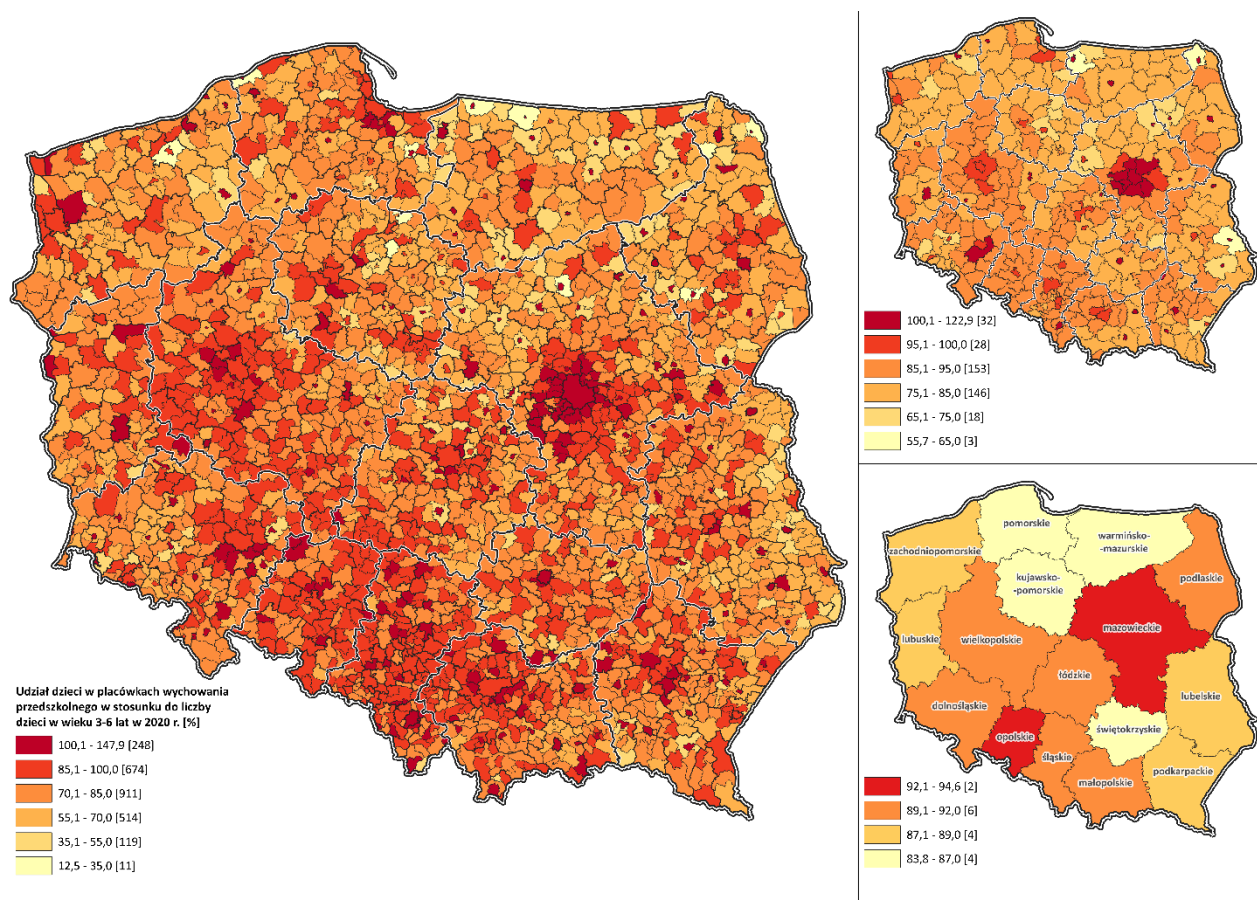
⁵ Brak danych za 2015 r. w zasobach BDL GUS z powodu: zmiany poziomu prezentacji, zmian wprowadzonych do wykazu jednostek terytorialnych lub modyfikacji listy cech w danym okresie sprawozdawczym

Tab. 3.4.1. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w województwach w latach 2011 oraz 2016-2020 r.

	ogółem						lokata	w miastach						lokata	na wsi						lokata
	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2020	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2020	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2020
	[%]																				
POLSKA	70,8	80,7	86,4	89,5	90,4	90,1		83,8	93,4	99,9	103,4	104,0	103,7		53,5	63,4	67,9	70,5	71,5	71,2	
DOLNOŚLĄSKIE	71,3	80,1	86,2	90,5	90,7	91,5	4	83,3	90,9	97,7	102,4	102,3	103,6	12	47,9	58,1	62,6	66,3	67,4	67,6	10
KUJAWSKO-POMORSKIE	64,1	73,8	79,7	83,2	85,3	84,5	15	78,8	89,9	96,2	99,4	101,5	100,4	14	45,9	53,7	59,3	63,2	64,9	64,6	12
LUBELSKIE	67,7	80,7	84,5	87,0	87,7	87,6	11	87,7	101,0	105,0	107,7	107,3	107,8	5	52,0	64,1	67,6	69,6	70,8	70,2	8
LUBUSKIE	71,4	79,6	84,3	87,7	89,5	88,6	10	85,2	95,1	101,0	105,3	108,1	107,2	7	49,9	52,3	54,6	55,6	55,9	55,4	14
ŁÓDZKIE	72,2	81,4	86,5	89,0	89,9	89,6	8	83,5	92,3	98,3	101,5	102,3	102,7	13	55,1	64,9	68,8	70,3	71,4	70,1	9
MAŁOPOLSKIE	70,9	82,6	87,9	90,8	91,8	91,0	6	85,8	97,7	103,7	106,6	106,6	104,4	11	59,1	70,6	75,2	78,0	79,3	79,6	2
MAZOWIECKIE	75,2	85,8	92,1	94,9	94,9	94,6	1	87,3	96,2	103,0	106,1	105,8	105,5	10	55,2	67,6	72,5	74,6	74,9	74,5	4
OPOLSKIE	79,0	85,6	90,0	92,0	92,8	92,2	2	90,1	100,7	105,6	107,3	108,3	107,5	6	66,9	70,1	73,5	75,2	75,7	75,2	3
PODKARPACKIE	65,6	79,4	84,5	87,7	88,8	88,8	9	85,2	101,1	107,4	111,0	111,9	112,8	2	53,0	65,3	69,6	72,4	73,2	72,6	6
PODLASKIE	68,6	79,5	85,5	88,5	90,1	89,9	7	85,5	98,2	106,1	109,6	110,9	109,8	4	43,7	50,2	53,7	55,2	56,6	56,9	13
POMORSKIE	65,8	75,5	82,8	86,5	87,8	86,9	13	75,5	85,5	93,4	96,6	97,3	96,2	15	51,6	61,3	67,8	72,2	73,9	73,5	5
ŚLĄSKIE	75,1	82,2	87,6	90,5	91,4	91,3	5	77,3	83,7	89,3	92,2	93,2	93,0	16	68,4	77,8	82,6	85,3	86,3	86,3	1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	66,6	77,9	82,7	86,3	87,4	86,8	14	85,1	99,3	105,8	111,3	114,9	115,6	1	53,5	62,7	66,3	68,2	67,2	65,6	11
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	63,7	71,4	77,6	81,7	83,6	83,8	16	81,2	91,9	99,3	104,4	106,9	106,4	8	42,1	45,3	50,1	52,8	53,2	53,6	15
WIELKOPOLSKIE	74,5	83,2	88,8	91,7	91,6	91,6	3	93,1	100,9	107,8	111,4	110,4	110,7	3	55,2	64,9	69,3	71,7	72,8	72,6	7
ZACHODNIOPOMORSKIE	67,7	75,6	82,8	86,8	87,9	87,4	12	83,9	92,7	101,8	106,3	107,0	105,9	9	38,4	43,4	46,6	49,4	50,8	50,8	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r

Mapa. 3.4.1. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminach w Polsce w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

W grupie dzieci w wieku 3-6, podobnie jak i w młodszej, najwyższy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 2020 r. dotyczył największych miast regionu, tj. Torunia (96,9%), Bydgoszczy (95,6%), Włocławka (89,0%) oraz Grudziądz (88,7%). **Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w powiatach: grudziądzkim (68,7%), wąbrzeskim (69,4%) oraz toruńskim (73,8%), przy średniej dla kraju na poziomie 90,1%.**

W miastach, najwyższe wartości odnotowano w powiecie grudziądzkim (148,5%), włocławskim (147,0%) oraz mogileńskim (137,2%), natomiast najniższe wartości, to powiaty: toruński (73,6%), wąbrzeski (88,8%) oraz rypiński (94,5%). Na terenach wiejskich najwyższy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zanotowano w powiatach: bydgoskim (80,8%), tucholskim (74,1%) oraz toruńskim (73,9%). Najniższy natomiast w powiatach: żnińskim (39,6%), sępoleńskim (50,3%) oraz grudziądzkim (55,6%), przy średniej dla Polski na poziomie 71,2%.

Tab. 3.4.2. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2011 oraz 2016-2020 w kujawsko-pomorskim (powiaty)

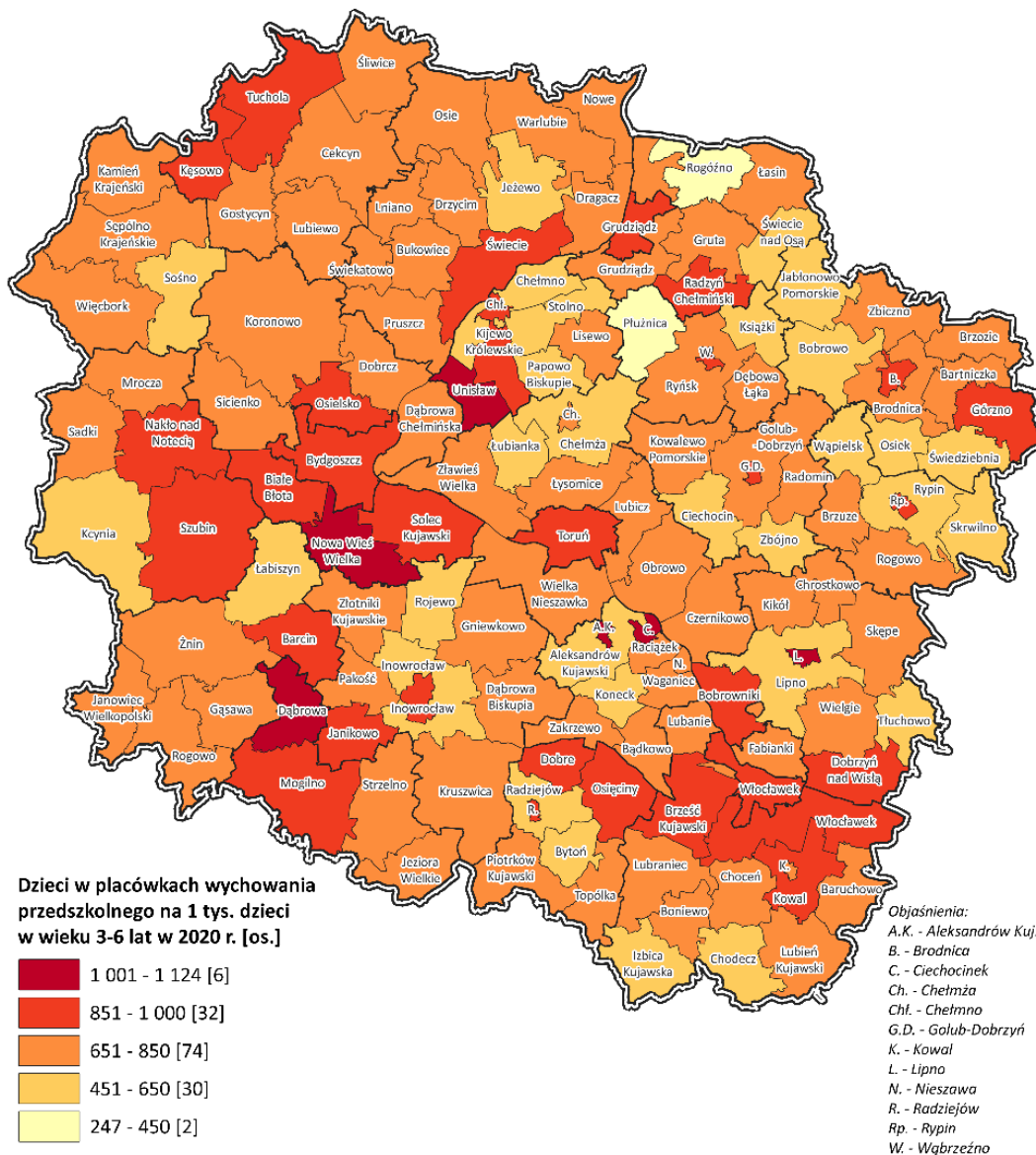
Lp.	powiaty	ogółem						w miastach						na wsi					
		2011	2016	2017	2018	2019	2020	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2011	2016	2017	2018	2019	2020
		[%]																	
	POLSKA	70,8	80,7	86,4	89,5	90,4	90,1	83,8	93,4	99,9	103,4	104,0	103,7	53,5	63,4	67,9	70,5	71,5	71,2
	KUJAWSKO-POMORSKIE	64,1	73,8	79,7	83,2	85,3	84,5	78,8	89,9	96,2	99,4	101,5	100,4	45,9	53,7	59,3	63,2	64,9	64,6
1	aleksandrowski	56,2	72,3	78,6	82,9	85,9	83,9	57,4	85,2	88,4	97,7	108,2	107,4	55,3	62,8	71,6	72,7	70,5	67,9
2	brodnicki	58,4	68,2	73,9	77,4	79,6	78,8	83,2	97,3	105,8	106,8	104,7	102,5	40,1	46,8	52,0	56,5	60,6	61,0
3	bydgoski	57,6	69,3	78,5	83,1	85,3	85,9	77,3	86,8	98,1	102,0	109,4	106,3	52,1	64,6	73,4	78,1	79,2	80,8
4	chełmiński	55,5	69,1	75,5	78,1	83,2	80,8	73,5	90,3	96,3	97,6	104,2	98,0	45,6	58,7	65,4	68,6	73,7	72,9
5	golubsko-dobrzyński	58,8	65,1	75,2	77,9	80,0	78,8	78,7	87,5	97,0	104,8	103,6	109,4	47,2	50,3	60,9	60,6	65,0	61,1
6	grudziądzki	46,3	54,9	59,6	63,5	68,4	68,7	117,5	137,1	155,0	148,5	160,0	148,5	37,7	42,4	47,1	50,3	54,3	55,6
7	inowrocławski	65,7	75,9	80,4	83,3	86,3	85,2	79,8	90,4	94,9	95,6	97,8	97,8	43,7	53,0	57,8	62,7	65,6	62,9
8	lipnowski	52,1	65,1	69,3	74,4	76,8	77,0	83,4	98,3	105,6	104,6	110,1	108,6	40,4	51,8	55,1	62,5	63,5	64,7
9	mogileński	67,4	79,2	81,1	84,4	82,5	85,0	94,8	118,0	115,5	118,2	121,3	137,2	50,9	58,4	63,4	66,7	63,0	59,3
10	nakielski	60,3	71,6	76,5	80,2	83,2	83,1	89,7	104,1	115,0	123,2	126,8	126,5	39,4	49,7	51,5	53,3	54,9	56,1
11	radziejowski	56,4	64,6	69,3	71,8	75,8	75,2	86,1	109,6	110,8	111,6	118,4	108,0	46,3	51,1	56,9	60,1	64,0	65,8
12	rypiński	57,0	63,8	69,7	77,4	79,5	75,8	71,5	83,4	88,3	96,3	100,0	94,5	48,7	52,1	58,8	66,5	67,9	65,5
13	sępoleński	55,0	61,7	68,1	74,4	79,3	79,8	102,3	103,2	114,9	127,5	137,8	125,0	27,5	36,9	40,8	42,4	42,3	50,3
14	świecki	63,0	68,1	73,4	77,6	78,3	78,7	88,3	112,3	120,5	123,1	120,8	123,4	52,1	52,2	56,8	61,6	63,3	62,5
15	toruński	52,7	65,4	72,2	76,4	76,6	73,8	58,1	59,2	64,4	76,0	79,0	73,6	51,9	66,3	73,2	76,4	76,3	73,9
16	tucholski	64,3	66,5	76,7	83,1	82,9	83,6	78,0	81,3	107,4	113,8	113,3	110,3	59,8	61,5	66,2	72,4	72,3	74,1
17	wąbrzeski	48,4	57,9	66,4	67,4	71,7	69,4	61,8	67,3	86,2	87,4	91,7	88,8	40,1	52,7	55,6	56,5	59,4	56,6
18	włocławski	51,9	62,9	67,7	70,7	75,0	75,7	116,0	142,9	138,5	139,3	151,2	147,0	37,2	45,0	50,9	54,0	55,8	57,3
19	żniński	66,6	69,9	73,9	77,2	77,9	75,1	103,8	119,2	125,2	134,5	134,3	136,1	41,7	39,3	42,2	43,3	43,9	39,6
20	m. Bydgoszcz	79,4	86,0	92,2	95,3	96,8	95,6	79,4	86,0	92,2	95,3	96,8	95,6	nie dotyczy					
21	m. Grudziądz	66,9	82,3	88,3	89,4	87,3	88,7	66,9	82,3	88,3	89,4	87,3	88,7	nie dotyczy					
22	m. Toruń	79,2	90,5	95,4	96,9	98,8	96,9	79,2	90,5	95,4	96,9	98,8	96,9	nie dotyczy					
23	m. Włocławek	66,8	76,2	81,6	86,3	89,4	89,0	66,8	76,2	81,6	86,3	89,4	89,0	nie dotyczy					

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

W 2020 roku, najwyższy odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, przekraczający 100%, dotyczył 6 gmin: miast Aleksandrów Kujawski (112,4%) i Lipno (107,7%), gmin: Nowa Wieś Wielka (107,1%), miasta Ciechocinek (105,5%) oraz gmin Unisław (103,2%) oraz Dąbrowa (101,7%). Ponadto, wysoką wartość wskaźnika odnotowała gmina Osielecko (99,4%) oraz miasta Chełmno (98,0%), Brodnica (97,8%), Toruń (96,9%), Inowrocław (96,3%) i Bydgoszcz (95,6%). **Średnia dla województwa w analizowanym roku wynosiła 84,5% i była niższa od wartości tego wskaźnika w 2019 r. o 0,8 p. proc. (85,3%).**

W latach 2016-2020, najwyższa dodatnia zmiana odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objęta wychowaniem przedszkolnym (przekraczająca 30 p. proc.) dotyczyła gmin: Kowal (36,6 p. proc.), Brzozie (35,1 p. proc.), Brzuze (31,5 p. proc.), Nowa Wieś Wielka (31,4 p. proc.), Wielka Nieszawka (31,3%) oraz miasta Nieszawa (30,3 p. proc.). Największy spadek (przekraczający 10 p. proc.) dotyczył gminy Płużnica (-25,3 p. proc.), miasta Kowal (-14,4 p. proc.) oraz gminy Lubicz (-12,7 p. proc.). **Średnia zmian analizowanego wskaźnika dla województwa w tym okresie wynosiła +10,7 p. proc. (Polska: 9,4 p. proc.).**

Mapa 3.4.2. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-6 lat w 2020 r.

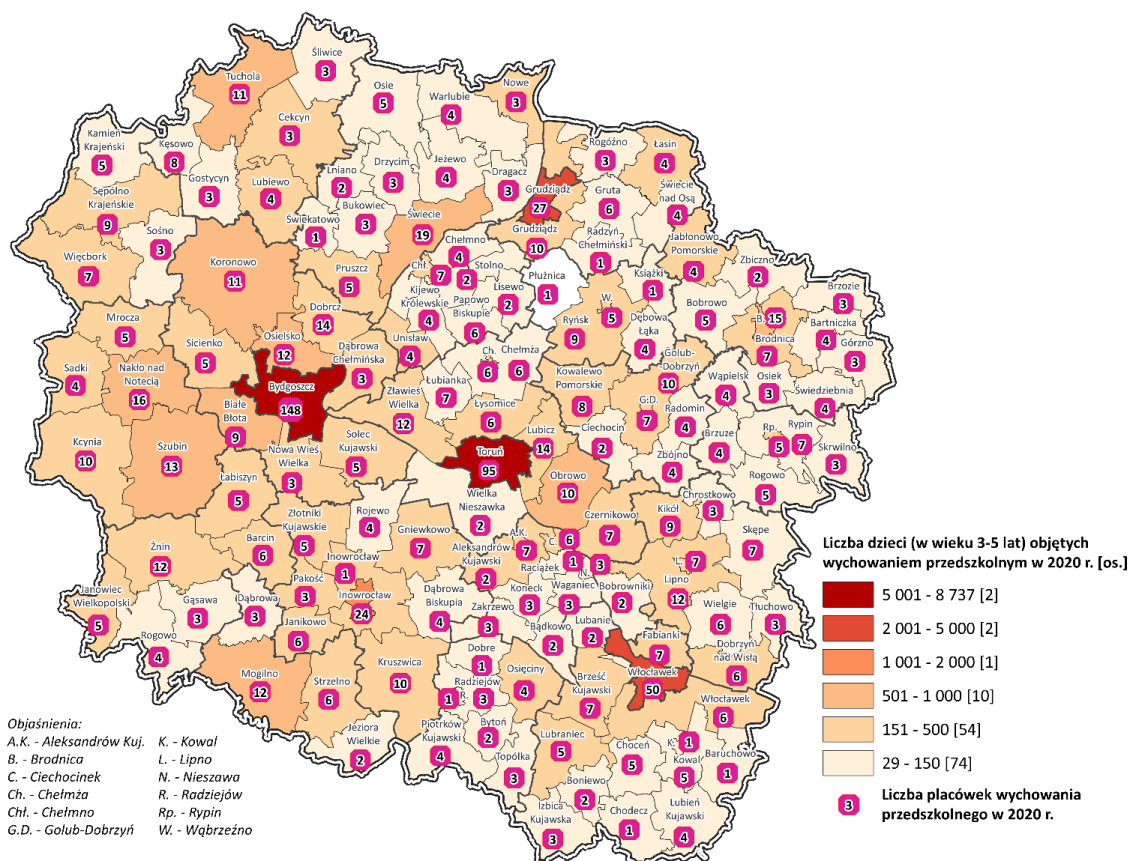
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

Zmianę liczby dzieci (zmniejszenie o 3 961 osób, tj. -4,7%) oraz odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (wzrost o 10,7 p. proc. do 84,5%), obserwujemy w latach 2016-2020 w grupie wiekowej 3-6 lat. Dodatnia zmiana (wyrażona w %) występowała w 38 gminach województwa kujawsko-pomorskiego. **Największą zmianę odnotowano w gminach: Raciążek (21,1%), Rojewo (17,0%), Osielsko (16,2%), Lubicz (14,1%) oraz Łubianka (14,0%).** W 103 gminach zmniejszyła się liczba dzieci w tym wieku, najwięcej w gminach: Radzyń Chełmiński (-31,6%), Boniewo (-30,0%), Brzuze (-28,3%), Płużnica (-25,2%) i Izbica Kujawska (-23,8%). W 3 gminach: Dobrcz, Papowo Biskupie i Baruchowo liczba dzieci w wieku 3-6 lat pozostała na poziomie z 2016 roku. Średni spadek dla województwa w tym okresie wynosił -4,7%.

3.5. Liczba przedszkoli i placówek wychowania przedszkolnego

W 2020 roku w 127 gminach⁶ na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonowały 562 przedszkola, wzrost o 8 placówek (w 2019 r. 554 placówki) – powstały placówki w miastach: Bydgoszczy (3), Grudziądzu (2) oraz po jednej w Toruniu, Lipnie, Golubiu-Dobrzyniu oraz gminach Kowalewo Pomorskie, Łabiszyn, Aleksandrów Kujawski oraz Lubicz, a zakończyły funkcjonowanie 2 przedszkola w gminie Gniewkowo i po jednej placówce w gminach: Obrowo, Bukowiec. Stanowi to podobnie jak w 2019 r. 4,3% wszystkich przedszkoli w kraju. Łącznie z 436 oddziałami przedszkolnymi przy szkołach podstawowych funkcjonującymi w 125 gminach (455 oddziałów w 126 gminach w 2019 r.), 1 zespołem wychowania przedszkolnego (w gminie Żnin) oraz 73 punktami przedszkolnymi w 26 gminach (74 punktami w 31 gminach w 2019 r.), we wszystkich 144 gminach funkcjonowały placówki wychowania przedszkolnego. W 2016 r., było ich 1 059, do 2019 r. ich liczba wzrosła o kolejne 44 placówki osiągając liczbę 1 084, co w 2019 r. stanowiło 4,86% udziału krajowego, wobec 4,89% udziału w 2016 r. W roku 2020 r. łączna liczba placówek wychowania przedszkolnego (przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, punktów przedszkolnych, zespołów wychowania przedszkolnego) w województwie kujawsko-pomorskim spadła i wynosiła 1 072 placówki (4,80% udziału placówek tego rodzaju w kraju).

Mapa 3.5.1. Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w 2020 r. oraz liczba placówek wychowania przedszkolnego w gminach w 2020 r.

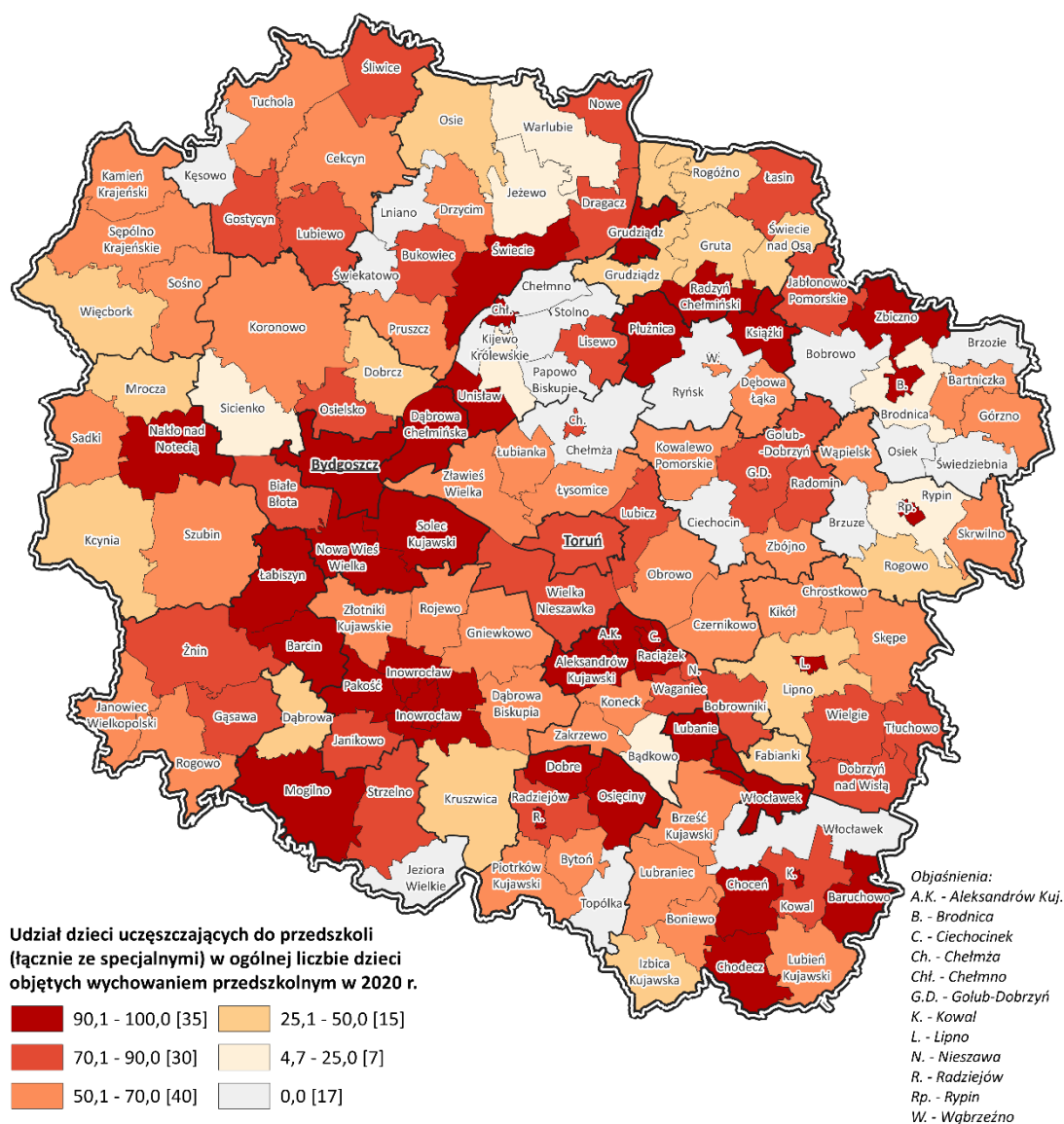

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

⁶ poziom jak w roku 2019, bo choć zakończyło funkcjonowanie przedszkole w Świdziebni, to powstało przedszkole w Sicienku

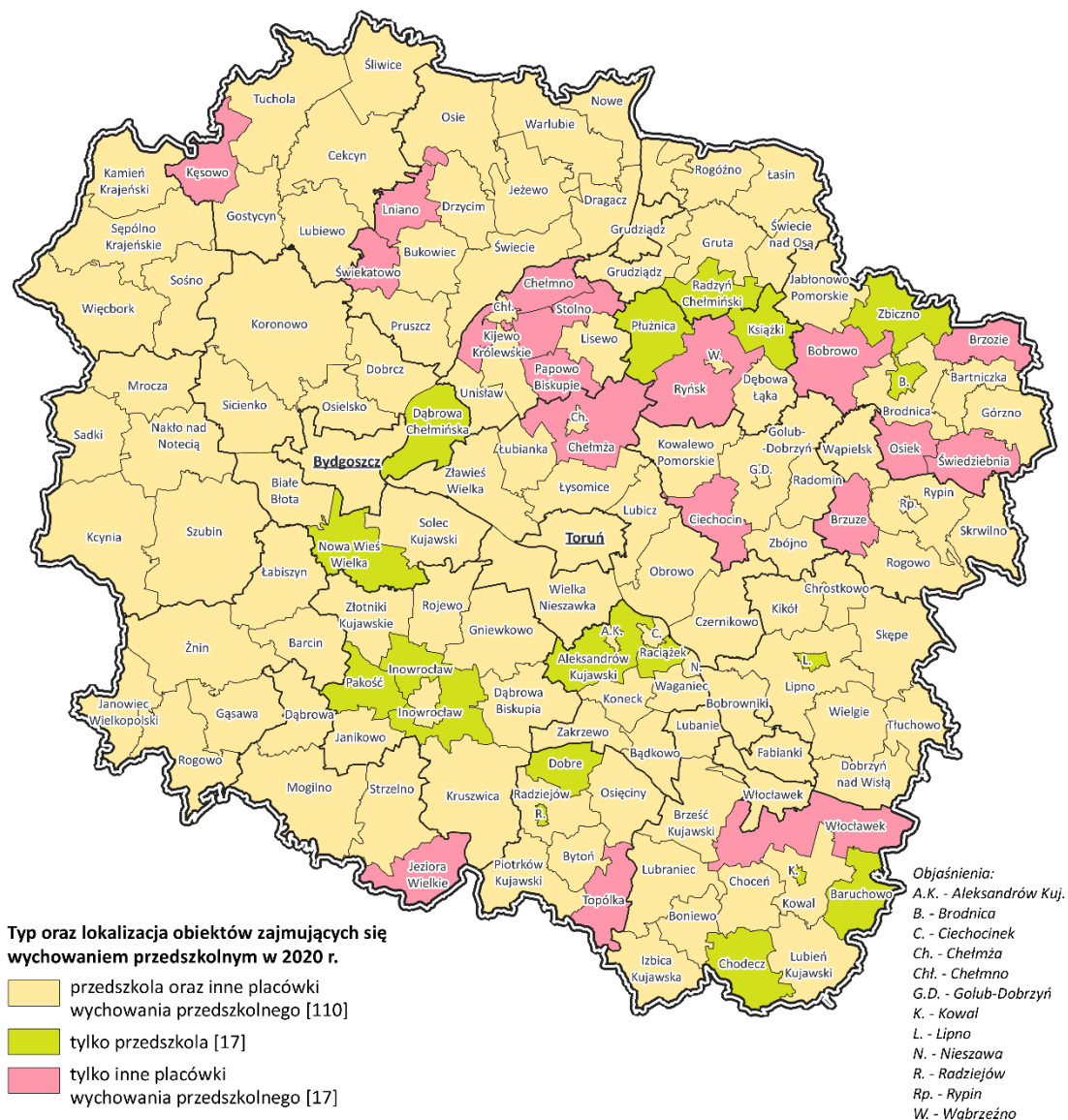
W 2020 r. w województwie kujawsko-pomorskim wychowanie przedszkolne realizowane jest głównie w placówkach przedszkolnych, w których liczba dzieci stanowi 77,5%, tj. 53 584 z 69 176 wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (Polska - 81,0%). W 17 gminach realizowane jest jedynie w placówkach przedszkolnych, w 110 gminach stanowi od 99,2% do 4,7% liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w przedszkolach, w kolejnych 17 gminach realizowane jest w innych placówkach – głównie w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Na przestrzeni ostatnich 5 analizowanych lat (2016-2020) udział dzieci w przedszkolach zwiększył się z 75,5% do 77,5%, tj. o 2,0 p. proc. (Polska – wzrost z 78,9% do 81,0%, tj. o 2,1 p. proc.).

Mapa 3.5.2. Udział dzieci przebywających w przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) w ogólnej liczbie dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (wszystkie formy) w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

Mapa. 3.5.3. Typy obiektów realizujących wychowanie przedszkolne w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) - stan na 26.01.2022 r.

Zmiany wartości wskaźników, będących przedmiotem analizy potencjału wychowania przedszkolnego w latach 2016-2020 (liczby dzieci w wieku przedszkolnym, tj. 3-5 lat i 3-6 lat) oraz liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego (w tym liczby dzieci w przedszkolach), **sugerują zbliżenie się do stanu pełnego zaspokojenia popytu na tego rodzaju usługi na terenie województwa kujawsko-pomorskiego**. Od roku szkolnego 2016/2017, w którym na skutek cofnięcia sześciolatków do przedszkoli wygenerowano dodatkowy popyt na usługi wychowania przedszkolnego, **w kolejnych latach wzrosła zarówno liczba placówek wychowania przedszkolnego jak i dzieci przebywających w tego rodzaju placówkach**. Jedynie w ostatnim analizowanym roku 2020/2021, obserwujemy zmniejszenie ogólnej liczby placówek wychowania przedszkolnego oraz zmniejszenie dynamiki powstawania nowych placówek przedszkolnych, zmniejszyła się również dynamika przyrostu liczby

dzieci przebywających w przedszkolach, jak i pozostałych typach placówek wychowania przedszkolnego.

W powiązaniu z niewielką zmianą liczby dzieci w wieku przedszkolnym w ostatnich latach, **ostatecznie odnotowano spadek odsetka liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zarówno w kraju jak i w województwie kujawsko-pomorskim (np. w grupie dzieci 3-5 lat - 57 gmin zanotowało wzrost wartości wskaźnika, 87 gmin jego spadek).**

Rok 2020, prawdopodobnie ze względu na ograniczenia związane z pandemią COVID-19, **spowodował zmniejszenie zainteresowania edukacją przedszkolną zarówno w grupie dzieci 3-5 jak i 3-6 letnich.** Taka wyjątkowa sytuacja nie zmienia jednak faktu, że w dłuższej perspektywie dostępność edukacji przedszkolnej zwiększa się systematycznie, zmierzając do sytuacji w której wszystkie dzieci, których rodzice wyrażą potrzebę objęcia dziecka tego rodzaju opieką, taką usługę otrzymają. Oddzielne zagadnienie stanowi nadal kwestia dalszego zwiększenia zainteresowania przez rodziców dzieci w wieku przedszkolnym, do objęcia dziecka tą istotną w jego rozwoju kategorią edukacji.

3.6. Miejsca w obiektach wychowania przedszkolnego

Dane o miejscach w placówkach wychowania przedszkolnego od roku 2019 nie są publikowane przez GUS, ze względu na niespójność informacji pochodzących z Systemu Informacji Oświatowej (informacja z opisu kategorii danych w Banku Danych Lokalnych GUS).

Aktualizacja: Na prośbę jednostek koordynujących proces programowania Funduszy Europejskich w zakresie informacji na temat miejsc przedszkolnych, pozyskano z Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy bazę miejsc w obiektach przedszkolnych w województwie kujawsko-pomorskim w rozbiu na poszczególne podmioty na okres lat 2018-2020. Pełna baza wraz z przygotowanymi zestawieniami tabelarycznymi i mapowymi znajduje się w zaktualizowanym załączniku pt. *aneksy_wychowanie_przedszkolne2020*. Poniżej zaprezentowano część wyselekcjonowanych danych z uzyskanego źródła.

Tabela. 3.6. Liczba miejsc w obiektach przedszkolnych w roku szkolnym 2020/2021 według typu podmiotu w podziale na powiaty

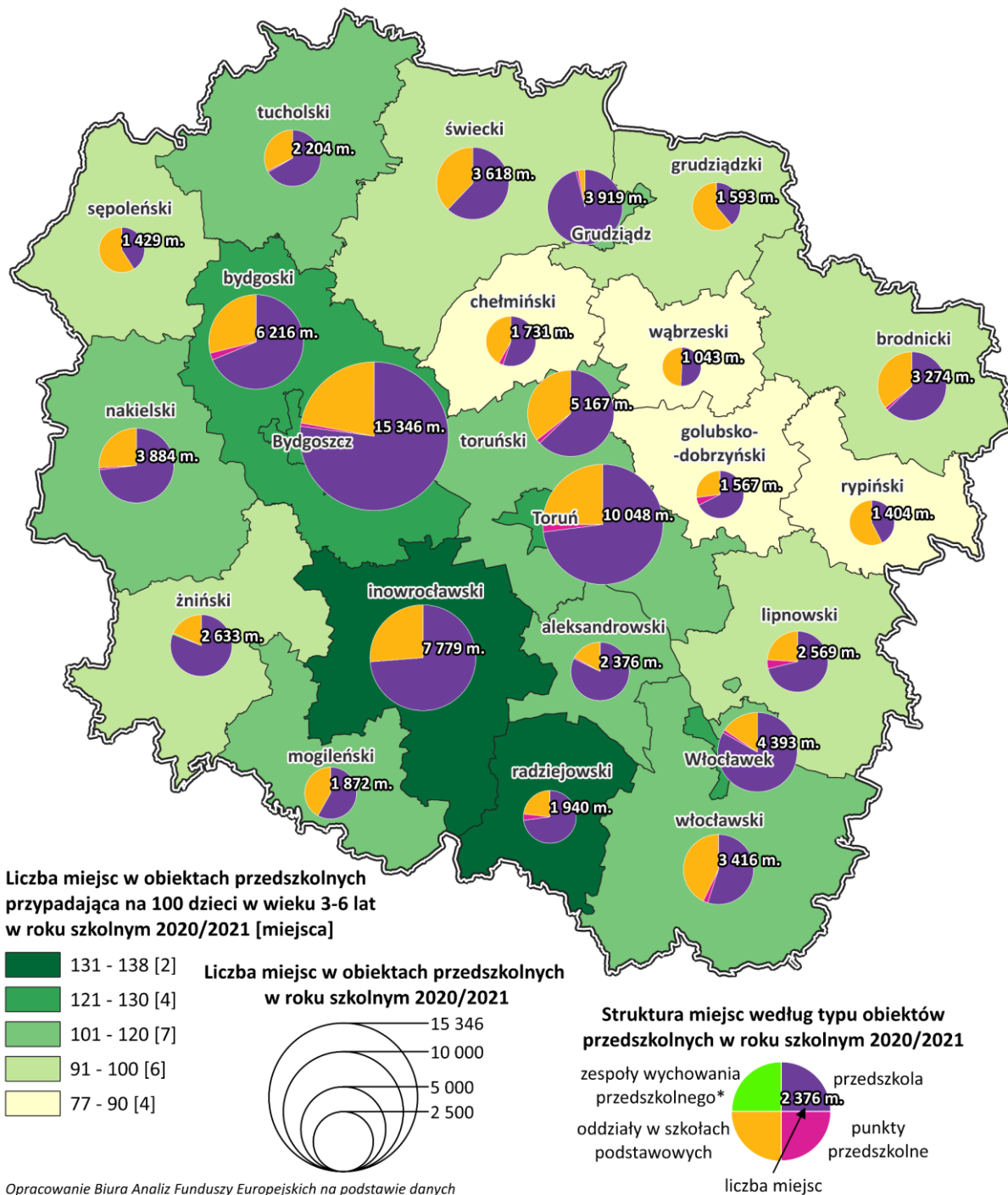
Powiat	Liczba miejsc w obiektach przedszkolnych według struktury podmiotów w roku szkolnym 2020/2021				
	Przedszkole	Punkt przedszkolny	Oddziały w szkołach podstawowych	Zespół wychowania przedszkolnego	łącznie
aleksandrowski	1 954	18	404		2 376
brodnicki	2 057	45	1 172		3 274
bydgoski	4 275	150	1 791		6 216
chetmiński	955	50	726		1 731
golubsko-dobrzyński	1 059	85	423		1 567
grudziądzki	620		973		1 593
inowrocławski	5 740		2 039		7 779
lipnowski	1 830	122	617		2 569
m. Bydgoszcz	11 839	114	3 393		15 346
m. Grudziądz	3 764	40	115		3 919
m. Toruń	7 335	196	2 517		10 048
m. Włocławek	3 655	56	682		4 393
mogileński	1 089		783		1 872
nakielski	2 842	35	1 007		3 884
radziejowski	1 415	75	450		1 940
rypiński	596		808		1 404
sępoleński	585		844		1 429
świecki	2 248		1 370		3 618
toruński	3 246	83	1 838		5 167
tucholski	1 469	18	717		2 204
wąbrzeski	530		513		1 043
włocławski	1 878	75	1 463		3 416
żniński	2 132		481	20	2 633
Suma końcowa	63 113	1 162	25 126	20	89 421

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy – dane pozyskane w dniu 05.04.2022 r.

W roku szkolnym 2020/2021 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego znajdowało się 89 421 miejsc w obiektach przedszkolnych – najwięcej w przedszkolach (63 113 miejsc), a następnie w szkołach podstawowych (25 126 miejsc). Miejsca w przedszkolach i oddziały w szkołach podstawowych występują we wszystkich miastach na prawach powiatu i powiatach województwa kujawsko-pomorskiego. Punkty przedszkolne natomiast dysponują miejscami w jedenastu powiatach i czterech miastach na

prawach powiatu, z kolei zespoły wychowania przedszkolnego mają miejsca jedynie w powiecie żnińskim. W przeliczeniu na liczbę dzieci, największym potencjałem w zakresie miejsc w obiektach przedszkolnych posiadają powiaty inowrocławski i radziejowski, następnie zaś grupa miast Bydgoszczy, Torunia, Włocławka oraz powiatu bydgoskiego.

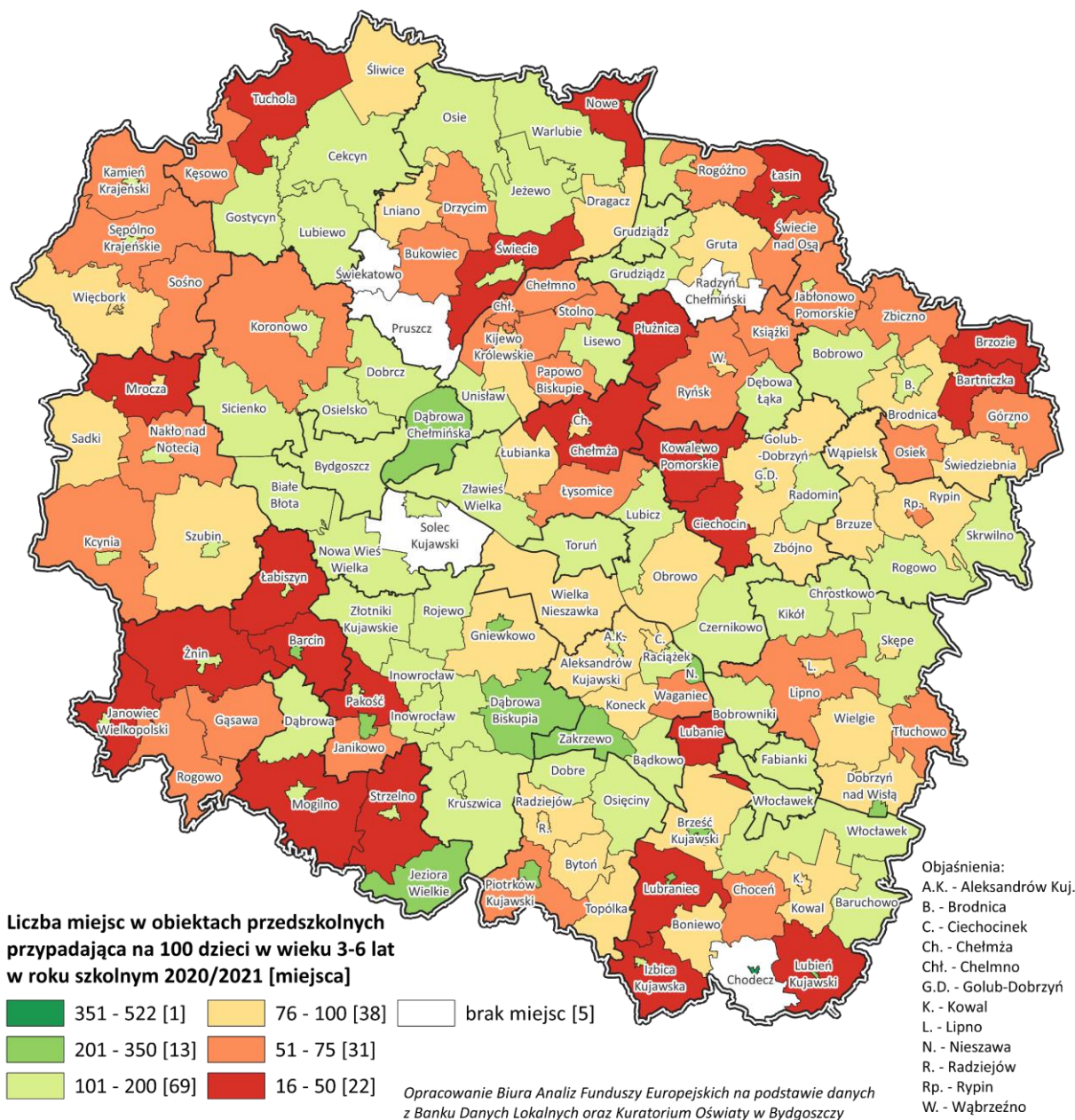
Mapa 3.6.1. Liczba miejsc ogółem i na 100 dzieci w wieku 3-6 lat w obiektach przedszkolnych w roku szkolnym 2020/2021 według typu podmiotu w podziale na powiaty

Opracowanie Biura Analiz Funduszy Europejskich na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych oraz Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy – dane pozyskane w dniu 05.04.2022 r.

Mapa 3.6.2. Liczba miejsc na 100 dzieci w wieku 3-6 lat w obiektach przedszkolnych w roku szkolnym 2020/2021 w podziale na gminy (w rozbięciu na miasta i gminy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy – dane pozyskane w dniu 05.04.2022 r.

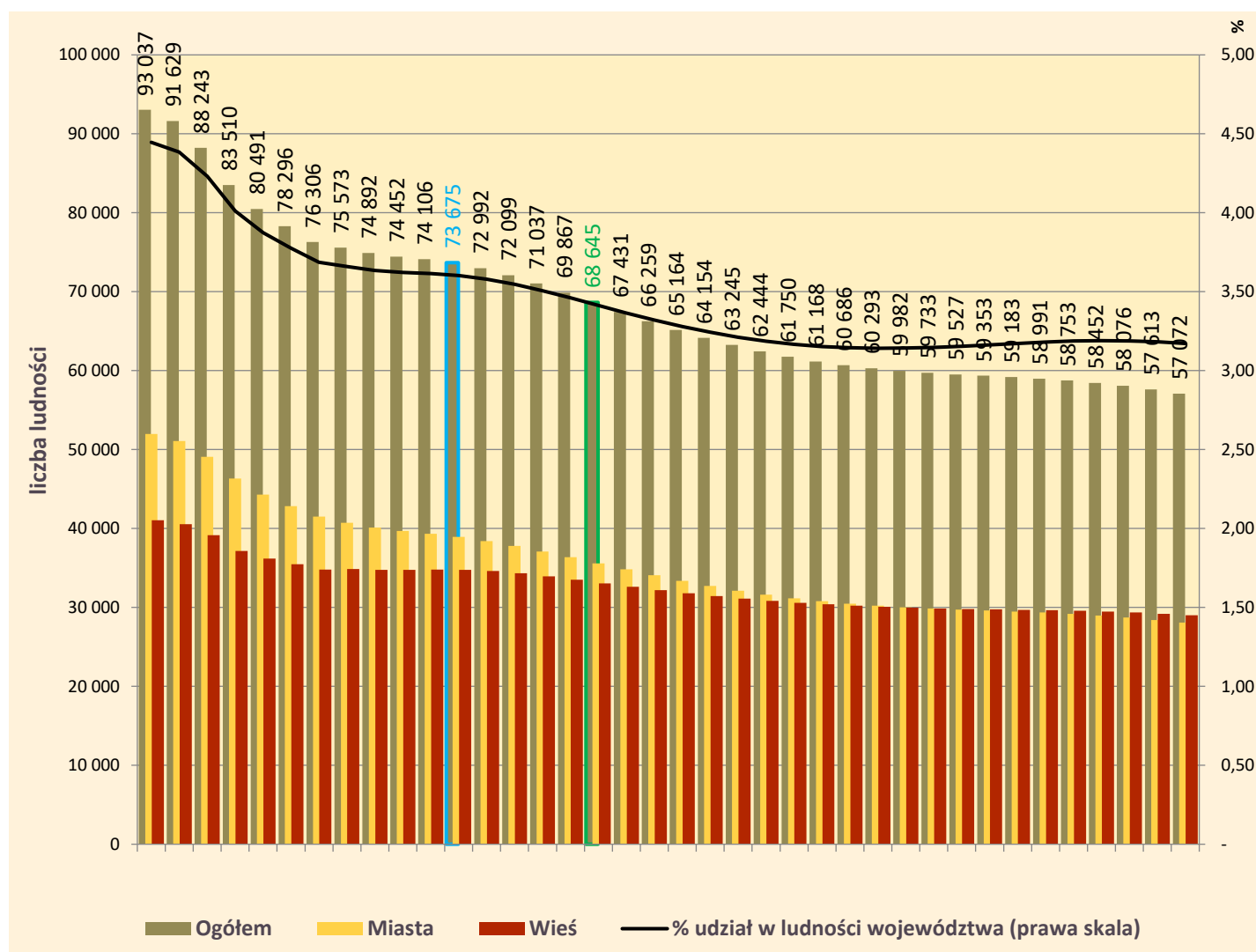
Warto zaznaczyć, że miejscami w obiektach przedszkolnych dysponują łącznie 142 gminy województwa kujawsko-pomorskiego (brak miejsc w gminach Pruszcz i Świekatowo). Brak miejsc widoczny jest również na obszarach wiejskich gmin Solec Kujawski, Radzyń Chełmiński oraz Chodecz. W przypadku 83 miast i obszarów wiejskich (z łącznej liczby 179 jednostek ewidencyjnych⁷) liczba miejsc przypadająca na 100 dzieci w wieku 3-6 lat przekracza pułap 100 miejsc, z których najwyższy w całym regionie wynik uzyskało miasto Chodecz (powiat włocławski) – 522 miejsca na 100 dzieci 3-6 lat. Najniższą wartość odnotowano natomiast w gminie wiejskiej Lubanie (również powiat włocławski), gdzie na 100 dzieci 3-6 lat przypada zaledwie 16 miejsc. W ujęciu przestrzennym można zauważyć sytuację w której nadwyżka miejsc w obiektach przedszkolnych występuje na obszarach miejskich, z kolei niedobór zasobów miejsc ma miejsce w okalających je obszarach wiejskich.

⁷ Pod pojęciem jednostek ewidencyjnych należy rozumieć gminy miejskie, gminy wiejskie oraz gminy miejsko-wiejskie w rozbięciu na obszar wiejski i miasto

4. Prognoza zmiany liczby dzieci w wieku 3-6 lat od 2014 do 2050 roku

Nadal aktualna pozostaje prognoza zmiany liczby dzieci w wieku 3-6 lat⁸, przygotowana na podstawie rzeczywistych danych za rok 2013 oraz prognozy w latach 2014-2025, jak i w latach 2014-2050, która wskazuje na **systematyczne zmniejszanie się liczebności tej grupy wiekowej**. Zgodnie z prognozą w skali 12 lat (do roku 2025) **średnia liczba dzieci w omawianej grupie** wiekowej w poszczególnych powiatach województwa **zmieni się o -21,55%**, tj. spadnie najbardziej o 1 420 osób (-32,7%) w mieście Grudziądz, powiecie chełmińskim o 712 osób (-28,41%) oraz powiecie mogileńskim o 541 osób (-26,03%). **Do roku 2050 liczba dzieci w tym wieku w województwie kujawsko-pomorskim zmniejszy się z 93 037 osób w 2013 roku (4,45% ludności województwa) do 57 072 osób w roku 2050 (3,17% ludności województwa)**. Liczba dzieci w wieku 3 - 6 lat w 2025 roku stanowić będzie zgodnie z prognozą 78,5% (spadek o 20 054 osób), a w 2050 61,3% populacji dzieci z roku 2013 (spadek o 35 965 osób). Jeśli chodzi o liczbę dzieci w wieku 3-6 lat w 2024 roku (cel pośredni FEKP 21-29), to według prognozy będzie ona wynosić 73 675 osób, natomiast w roku 2029 (cel końcowy FEKP 21-29) - 68 645 osób.

Wyk. 4.1. Prognoza zmiany liczby ludności woj. kujawsko-pomorskiego w wieku 3-6 lat na lata 2014-2050

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) – 2014 r.

⁸ Zgodnie z opracowaniem „Prognoza liczby ludności na lata 2014-2050” przygotowanym przez Główny Urząd Statystyczny w 2014 r., na podstawie której dokonano analizy, nie zawierają informacji dla funkcjonalnej grupy wiekowej w przedziale 3-5 lat)

5. Podsumowanie i wnioski

- **Niski poziom dostępu do usług wychowania przedszkolnego w 2020 r., w województwie kujawsko-pomorskim – dla dzieci w wieku 3-5 lat:** 16 pozycja w skali kraju: 80,1% dzieci zostało objętych wychowaniem przedszkolnym, przy średniej dla Polski na poziomie 87,2%; dla dzieci w wieku 3-6 lat: 15 pozycja w skali kraju: 84,5% dzieci zostało objętych wychowaniem przedszkolnym, przy średniej dla Polski – 90,1%.
- **Wychowanie przedszkolne skoncentrowane było głównie w miastach** naszego regionu, gdzie w przedziale wiekowym 3-5 lat 96,0% dzieci uczestniczyło w edukacji przedszkolnej (przy średniej dla kraju wynoszącej 101,1%), w przedziale wiekowym 3-6 lat 100,4% dzieci uczestniczyło w edukacji przedszkolnej (przy średniej dla kraju wynoszącej 103,7%).
- **Na obszarach wiejskich wskaźnik wychowania przedszkolnego jest znacznie niższy niż w miastach**, dla dzieci w wieku 3-5 lat wynosi zaledwie 59,8%, przy średniej dla kraju na poziomie 67,7%, a dla dzieci 3-6 lat wynosi 64,6%, przy średniej dla kraju wynoszącej 71,2%.
- W regionie, głównie w gminach, obserwuje się **wysokie zróżnicowanie wskaźnika dotyczącego odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym**, np. w przedziale dzieci 3-5 lat: od 111,0% w gminie wiejskiej Nowa Wieś Wielka, do 19,9% w gminie Rogóźno⁹.
- **W kujawsko-pomorskim wzrasta systematycznie liczba przedszkoli publicznych i niepublicznych** – z 554 w 2019 r. do 562 przedszkoli w 2020 r. , przy rosnącej liczbie dzieci w tych placówkach: liczba dzieci w placówkach przedszkolnych wzrosła w 2020 roku (w stosunku do 2019 r.) o 0,5% tj. o 271 dzieci.
- **W obiektach przedszkolnych w roku szkolnym 2020/2021 znajdowało się 89 421 miejsc**, z czego 63,1 tys. miejsc przypadało na przedszkola, 25,1 tys. na oddziały w szkołach podstawowych, 1,2 tys. na punkty przedszkolne, a tylko 20 miejsc na zespoły wychowania przedszkolnego.
- **Z puli 172 projektów** bezpośrednio dedykowanych wychowaniu przedszkolnego w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020 o łącznym wkładzie 121,3 mln PLN, **65 realizowanych jest z EFRR (termomodernizacje, remonty, budowa)** o dofinansowaniu wynoszącym 75 mln PLN, a **107 z EFS (warsztaty, szkolenia, podnoszenie kwalifikacji, tworzenie nowych miejsc)** o dofinansowaniu **47,2 mln PLN**.
- Projekty niededykowane wychowaniu przedszkolnemu, ale realizujące zadania w tym obszarze to 21 umów z EFRR o wartości dofinansowania 44,6 mln PLN
- Na obszarze prawie **całego województwa, z wyjątkiem miasta Włocławka, realizowane są projekty z obszaru wychowania przedszkolnego, które w 90 % realizują wspólnoty samorządowe**. Najwięcej projektów realizuje powiat inowrocławski: 19 umów (11,9 mln PLN wkładu UE). **Najwyższe dofinansowanie na projekty przedszkolne pozyskało miasto Bydgoszcz: łącznie 41,8 mln PLN**.
- Największy wkład UE w projektach z wychowania przedszkolnego per capita odnotowano w gminach Szubin, Zławieś Wielka, Ryńsk i Lubień Kujawski. Najniższy poziom dofinansowania wystąpił w 43 gminach regionu, położonych głównie w północnej części województwa.

⁹ Z względu na specyficzną sytuację w 2019 i 2020 r., w gminie wiejskiej Płużnica (1,5% i 0,0% odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym - patrz wyjaśnienie s. 24) wartość ta nie została wskazana jako najniższa.

- **łącznie ze 193 umów** z obszaru wychowania przedszkolnego **109** na kwotę wkładu UE ponad 85 mln PLN **jest zakończonych**.
- Analiza wskaźników specyficznych dla programu i kluczowych wykazała, że do 1.12.2021 r., m.in.:
 - ❖ utworzono **3 388 miejsc w infrastrukturze przedszkolnej**,
 - ❖ **6 343 dzieci zostało objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami** zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej,
 - ❖ **dofinansowano 3 725 miejsc wychowania przedszkolnego** w programie,
 - ❖ **455 nauczycieli wychowania przedszkolnego zostało objętych wsparciem**.

Tab. 5.1. Porównanie wybranych elementów wychowania przedszkolnego w woj. kujawsko-pomorskim w roku 2019 i 2020 dla danych z GUS oraz 2020 i 2021 dla danych dla RPO WK-P 2014-2020

wyszczególnienie	2011	2019 dla danych z GUS/2020 dla RPO WK-P	2020 dla GUS/2021 dla RPO WKP	różnica
				(2020-2019 dla danych z GUS) (2021-2020 dla RPO WK-P)
Liczba dzieci w wieku 3-5 lat	68 112	58 994	59 900	906
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym:	60,4	82,0	80,1	- 1,9 p. proc.
w miastach	76,1	98,7	96,0	- 2,7 p. proc.
na wsi	40,8	60,7	59,8	- 0,9 p. proc.
Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym:	64,1	85,3	84,5	- 0,8 p. proc.
w miastach	78,8	101,5	100,4	- 1,1 p. proc.
na wsi	45,9	64,9	64,6	- 0,3 p. proc.
Liczba placówek wychowania przedszkolnego:	959	1 084	1 072	-12
w tym liczba przedszkoli [ogółem]	359	554	562	8
Liczba dzieci przebywających w placówkach wychowania przedszkolnego:	58 004	69 169	69 176	7
w tym liczba dzieci przebywających w przedszkolach[ogółem]	39 361	53 313	53 584	271
Liczba projektów w ramach RPO WK-P 2014-2020 [narastająco]	-	132	172	40
wkład UE w projektach dot. wychowania przedszkolnego w ramach RPO WK-P 2014-2020 [narastająco w mln PLN]	-	88	116	28

Źródło: opracowanie własne

6. Aneksy

1. Liczba i wartość projektów bezpośrednio dedykowanych wychowaniu przedszkolnemu realizowanych w ramach EFRR RPO WK-P 2014-2020
2. Liczba i wartość projektów bezpośrednio dedykowanych wychowaniu przedszkolnemu realizowanych w ramach EFS RPO WK-P 2014-2020
3. Liczba i wartość projektów niededykowanych wychowaniu przedszkolnemu ale realizujących zadania w tym obszarze w ramach RPO WK-P 2014-2020
4. Odsetek dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2011 oraz 2016-2020 (malejąco w wieku 3-5 lat)
5. Placówki wychowania przedszkolnego (w tym przedszkola) oraz liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego (w tym w przedszkolach) w latach 2011 oraz 2016-2020 w gminach województwa kujawsko-pomorskiego
6. Baza z liczbą dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat oraz miejscami w obiektach przedszkolnych w latach 2018-2020 według gmin (w tym: miejsko-wiejskich rozbitych na obszary miejskie i wiejskie)
7. Mapy dotyczące liczby miejsc w obiektach przedszkolnych w roku szkolnym 2020/2021
8. Baza liczby miejsc w obiektach przedszkolnych w podziale na placówki, rok szkolny i podział administracyjny